

Neclasificat

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

ACADEMIA DE POLIȚIE „ALEXANDRU IOAN CUZA”

Exemplar nr. __

Nr. _____ din _____

TEZA DE DOCTORAT

**TEMA: *DINAMICA CRIZELOR CE POT AFECTA ORDINEA PUBLICĂ
ȘI MANAGEMENTUL ACESTORA***

-REZUMAT-

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:

PROF.UNIV. DR. DAN VICTOR CAVAROPOL

DOCTORAND:

CLAUDIU MARIUS TOMA

**Teză elaborată în vederea obținerii titlului de
DOCTOR în domeniul
*ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ***

București, 2016

Neclasificat
1 din 57

CUPRINS

INTRODUCERE

Capitolul I DIMANICA MEDIULUI DE SECURITATE ȘI FACTORII DE RISC LA ADRESA SECURITĂȚII NAȚIONALE

1.1. Caracteristici principaleleale mediului internațional de securitate

1.2. Riscuri, amenințări și pericole la adresa ordinii și siguranței publice

Concluzii parțiale

Capitolul II CONSIDERAȚII TEORETICO – METODOLOGICE PRIVIND MANAGEMENTUL CRIZELOR CE POT AFECTA ORDINEA ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ

2.1. Argumente și precizări referitoare la crizele în domeniul securității naționale

2.1.1. Considerații generale privind securitatea

2.1.2. Repere istorice privind abordarea termenilor și conceptelor în România

2.1.3. Înțelesuri și determinări ale crizei în domeniul securității naționale

2.2. Determinările dinamicii riscurilor și amenințărilor asupra sistemelor de gestionare a crizelor

2.2.1. Schimbări la nivelul sistemului internațional de securitate

2.2.2. Cadrul general de gestionare a crizelor și definirea conceptelor

2.2.3. Concepția principalelor organizații din arhitectura de securitate privind managementul crizelor

2.2.4. Managementul crizelor în concepția României

Concluzii parțiale

CAPITOLUL III ASPECTE PRINCIPALE PRIVIND MANAGEMENTUL GESTIONĂRII CRIZELOR INTERNE CE POT AFECTA ORDINEA PUBLICĂ

3.1. Definierea unor concepte și sintagme

3.2. Considerații privind participarea Ministerului Afacerilor Interne la managementul crizelor interne

3.3. Contribuția activităților de relații publice la gestionarea eficientă a crizelor interne

3.4. Parametri procesului decizional

Concluzii parțiale

CAPITOLUL IV MANAGEMENTUL CRIZELOR CARE ADUC ATINGERE ORDINII ȘI SIGURANȚEI PUBLICE

4.1. Principiile care determină întrebuintarea forțelor de ordine publică

4.2. Regândirea tacticilor de intervenție în diferite situații de destabilizare a ordinii publice

4.3. Metodologia planificării intervențiilor pe timpul posibilelor crize privind ordinea publică

4.4. Regulii de utilizare a forței în autoapărarea individuală și colectivă

Concluzii parțiale

CAPITOLUL V REALITĂȚI, REZOLVĂRI ȘI TENDINȚE. STUDII DE CAZ

5.1. Studiul de caz nr.1 Mecanismul crizelor de ordine publică (posibil model al unui mecanism de răspuns la criză)

5.2. Studiul de caz nr. 2 Introducere în arta rezolvării conflictelor

5.3. Studiul de caz nr. 3 Fenomenul migrației la început de secol și mileniu

5.4. Studiul de caz nr. 4 Participarea Ministerului Afacerilor Interne la gestionarea crizelor în afara teritoriului național

CONCLUZII ȘI PROPUNERI

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

INTRODUCERE

Începutul de secol și mileniu a evidențiat faptul că ordinea și siguranța publică, securitatea cetățenilor a fost și este amenințată de dificultățile apărute în activitățile interne ale statului. La nivel global, în mod alarmant războaiele civile au fost frecvente, alături de sărăcie, foamete, boli, violență, abuzuri împotriva drepturilor omului.

Noua arhitectură europeană și euroatlantică de securitate comună și colectivă, a pus permanent problema redefinirii factorului militar, în special în privința competențelor de natură polițienească, dar și în îndeplinirea unor misiuni de ordine și siguranță publică. În acești parametri, domeniul ordinii publice(al cărui obiectiv fundamental îl reprezintă creșterea gradului de siguranță a cetățenilor) trebuie să reglementeze în mod corect atribuțiile și competențele instituțiilor abilitate cu gestionarea relațiilor de conviețuire socială. Apare astfel necesitatea reevaluării continue a acestor atribuții și competențe, pentru a dezvolta sentimentul siguranței publice, problema vizând statutul structurilor Ministerului Afacerilor Interne.

Cu cât încercăm să descifrăm și să cunoaștem mai mult realitatea zilelor noastre, realizăm că lumea din jurul nostru oferă din ce în ce mai puține garanții pentru o viață liniștită și sigură. Tot mai des cuvinte ca dezastru, instabilitate, criză, incertitudine, risc, hazard, situații de urgență apar în presa cotidiană, în emisiuni ale radiodifuziunii și televiziunii. De cele mai multe ori, rostirea acestor cuvinte provoacă nesiguranță, teamă, stres și descoperim astfel că puterea noastră de înțelegere este depășită de complexitate și diversitate, că anii care au trecut și cei carea vor urma ne-au făcut și ne vor face să ne gândim, să raportăm viața noastră la haos și criză.

Opțiunile politico-militare și euro-atlantice ale României, racordarea la cultura europeană, realitățile începutului de secol, necesită mutații substanțiale în raportul relaționării mai ales în ceea ce privește raporturile structurilor statului cu societatea civilă și implicit cu structuri regionale și zonale.

În acest context, Ministerul Afacerilor Interne, structură(articulație) de primă importanță, a devenit un domeniu al transformărilor, sens în care s-au impus și încă se mai impun acțiuni rapide și complexe, mai ales la nivelul pregătirii resurselor umane. Strategia Ordinii Publice pentru perioada 2015-2020 vizează tocmai asemenea puncte obligatorii de trecere, racordate la Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019. Din această perspectivă, am considerat oportun și necesar să abordăm prin diferite metode de cercetare, tematica demersului nostru științific, din unghiul de vedere românesc, bizuindu-ne pe o vastă documentare, experiență acumulată, activitate și relaționare profesională.

Acumulările de la cursuri se regăsesc în economia cercetării științifice (fiind cele care au contribuit la reușita demersului),alături de parcurgerea bibliografiei, a documentelor de arhivă, a celor mai recente documente de la noi și cu precădere din statele europene, pregătirea întregului proces de extragere, notare și centralizare a datelor. Apoi am putut muta efortul(accentul) de pe latura teoretică, necesară și atractivă, pe latura practică, aplicată. Această ultimă latură este mai utilă și mai relevantă în a judeca aspectele cerute(sugerate) de tema aleasă și a desprinde concluzii(imediate sau de perspectivă) pentru demersul științific aferent managementului ordinii publice , dar și a efortului informativ-educativ destinat societății civile.

Demersul științific își propune, ca în noii parametri de dezvoltare a României în context european și euroatlantic, să prezinte principalele modalități de apariție a crizelor ce afectează ordinea și siguranța publică, în funcție de dinamica factorilor de risc din mediul intern și internațional pe de o parte, iar, pe de altă parte considerațiile teoretico-metodologice privind managementul crizelor, încercând să prezinte câteva modele(mecanisme) de răspuns la crizele din organizații și a celor care afectează ordinea și siguranța publică.

Actualitatea temei,este dată de nevoia aprofundării din punct de vedere teoretic, metodologic și practic, a modalităților de declanșare a crizelor sub impactul insecurității create de dinamica factorilor de risc, precum și a mecanismelor/modelelor/parametrilor de management al crizelor care afectează grav liniștea și siguranța publică.

Argumentul cercetării, are ca punct de plecare racordarea României la mediul de securitate european și euroatlantic.Faptul că realizarea ordinii și siguranței naționale trece dincolo de frontiere, sensul și direcția factorilor de risc sunt invizibili și tensiunile/crizele au cauze diferite, nu putem preciza când apar și

nici când se termină. Am avut în vedere influența dinamicii războaielor și amenințărilor asupra ordinii și siguranței publice, managementul gestionării crizelor(după apariția lor) și managementul crizelor(o anticipare a apariție acestora). Am prezentat în capitolul cinci și câteva studii de caz pentru a argumenta mai bine cercetarea noastră.

Premizele cercetării și gradul de investigare a problemei, sunt evidențiate pe întreg parcursul demersului științific, urmărind cu prioritate: caracteristicile mediului de securitate și evidențierea pericolelor, amenințărilor și riscurilor la adresa ordinii și siguranței publice, mai ales acum când marii actori au schimbat jocurile pe tabla de șah a securității internaționale, se încearcă o regândire și o re poziționarea lor; încercări, reușite și tendințe privind înțelegerea reperelor evolutive ale crizelor ce pot afecta ordinea publică și liniștea cetățeanului, cu referiri la determinările imprevizibilității factorilor de risc asupra conceptelor de gestionare a crizelor; parametri participării structurilor Ministerului Afacerilor Interne la gestionarea crizelor; managementul crizelor care pot afecta liniștea și siguranța publică prin regândirea tacticilor și procedurilor; mecanisme, modele, algoritmi de răspuns la crize sau de rezolvare a conflictelor. Am pornit totodată de la ideea că în această etapă, însușirea și înțelegerea conceptelor și sintagmelor, reprezintă cheia unui management eficient.

Ipoteza de lucru, pornește de la faptul că(realitatea), de cele mai multe ori abordările(articolele) jurnalistice, producțiile cinematografice, materialele beletristice(ca surse primare de informare privind conceptele și sintagmele) prezintă o percepție deformată asupra acestui fenomen, putându-se transforma chiar într-un factor de vulnerabilitate.

Metodologia cercetării este aleasă în acord cu specificul direcțiilor de cercetare, particularizându-se printr-o viziune care armonizează aspectele de dinamică, de modificări rapide, în sensuri imprevizibile. Ne referim la: *interesul sociologic individual, interesul de tip cantitativ, operarea cu anumit discernământa analizei documentelor scrise publice oficiale, metoda bibliografică, metoda modelării teoretice*. Totodată cercetarea face apel la date, metode practice, aplicații în domeniul științelor militare, științelor sociale, științelor culturale, relațiilor internaționale, științelor juridice, precum și al sferei informativ-operative.

Inovația științifică și valoarea teoretică a tezei de doctorat este susținută de fundamentele teoretico-metodologice și practice, având în vedere: abordarea interdisciplinară a cercetării în condițiile dinamicii mediului de securitate, a

statutului nostru european și euroatlantic; determinările dinamicii riscurilor și amenințărilor asupra sistemelor de securitate a crizelor; concepția principalelor organizații din arhitectura de securitate privind managementul crizelor; participarea Ministerului Afacerilor Interne la managementul și gestionarea crizelor; metodologia planificării intervențiilor pe timpul posibilelor crize privind ordinea publică; reguli de utilizare a forței în autoapărarea individuală și colectivă.

Valoarea aplicativă, a demersului științific constă în faptul că dă răspunsuri problematicei impuse de teza de doctorat, aflată la intersecția unor domenii între care s-au realizat raporturi complexe, nu odată divergente.

Demersul cercetării, a urmărit într-o *primă etapă*, fundamentarea teoretică a investigației științifice, prin acumularea de documente doctrinare, texte normative și referințe bibliografice referitoare la tematica supusă analizei, cu misiunea identificării conceptuale adecvate cu care cooperează cercetarea academică. Apoi acumularea științifică, este repartizată, având în vedere cerințele tezei de doctorat, pe mai multe direcții de cercetare, concretizate în *etapa a doua* a tezei de doctorat.

Dinamica factorilor de risc la adresa securității naționale constituie elementul de analiză *al capitolului întâi*, al tezei de doctorat. Aici sunt analizate și prezentate: principalele caracteristici ale mediului internațional de securitate; riscurile, amenințărilor și pericolele la adresa ordinii și siguranței publice. Am avut în vedere faptul că mediul de securitate este fluid, incert, pândit de riscuri și amenințări omniprezente și omnidirecționale, iar impactul asupra ordinii și siguranței publice este continuu, cu efecte imprevizibile.

Latura teoretico-metodologică privind managementul crizelor ce pot afecta ordinea și siguranța publică constituie obiectul de analiză *al capitolului al doilea*, al tezei de doctorat, urmărind mai multe direcții de cercetare, dintre care se detașează: problematica generală privind conceptele aferente securității; repere evolutive, privind abordarea conceptelor și sintagmelor în România; înțelegeri și determinări ale crizei în domeniul securității naționale; posibilele schimbări la nivelul sistemului internațional de securitate; definirea și redefinirea crizelor, a *cadrelor generale de gestionare și reperele conceptuale ale diferitelor organizații de securitate* privind gestionarea crizelor; ca un rezultat al celor prezentate până acum, prezintăm în partea finală a acestui capitol abordarea românească privind managementul crizelor la care adăugăm o serie de concluzii parțiale.

Capitolul al treilea, al demersului științific reunește o analiză pertinentă, fiind unul din capitolele de bază al lucrării, a principalelor aspecte referitoare

managementului gestionării crizelor interne ce pot afecta ordinea publică. În prima parte sunt definite conceptele și sintagmele aferente acestei direcții de cercetare și apoi sunt prezentați parametri participării Ministerului Afacerilor Interne la gestionarea crizelor interne ce pot afecta ordinea publică. Două direcții de cercetare aduc și dau un plus de consistență acestui capitol: parametri procesului decizional și contribuția activităților de relații publice în gestionarea eficientă a crizelor interne ce afectează ordinea și siguranța publică. Toate aspectele prezentate în acest capitol poartă amprenta considerentelor teoretice din primele două capitole, încercând și credem că și reușind o abordare originală cu multe elemente de noutate.

Pentru a răspunde cerințelor demersului științific și al domeniului de studii universitare de doctorat *capitolul al patrulea*, abordează managementul crizelor care aduce atingere ordinii și siguranței publice. Suntem de părere că există unele deosebiri, mai ales, din punct de vedere al acțiunii temporare, între managementul crizelor și gestionarea crizelor, pe care le prezentăm în acest capitol al lucrării. Patru sunt direcțiile de cercetare care fac obiectul acestui capitol și dau consistență lucrării: principiile care determină întrebuițarea forțelor de ordine publică, cu referire și la principiile strategiei militare; regândirea și redimensionarea tacticilor de intervenție în diferite situații de destabilizare a ordinii publice; metodologia planificării intervențiilor pe timpul posibilelor crize privind ordinea publică; reguli de adoptare a forței în autoapărarea individuală și colectivă.

Pentru a așeza la un loc, toate elementele de noutate, a evidenția experiența practică în domeniul supus analizei științifice, *capitolul al cincilea* l-am destinat unor studii de caz, astfel: mecanismul crizelor de ordine publică (un posibil model al unui mecanism de răspuns la criză); introducerea în arta rezolvării conflictelor (cu accent pe structurile organizaționale); fenomenul migrației la început de secol și mileniu; participarea structurilor Ministerului Afacerilor Interne la acțiuni în afara teritoriului național.

Fiecare capitol al tezei de doctorat este în așa fel structurat, încât în prima parte să prezinte stadiul cercetărilor în domeniu, pe baza studiului și documentării, apoi urmărind o cercetare interdisciplinară, în partea finală să prezentăm elementele de noutate și concluziile studiului, documentării și cercetării desfășurate.

O privire atentă și detaliată asupra dinamicii mediului de securitate, cu referire la ordinea publică ne îndeamnă să exprimăm faptul că nu poate și nu va putea exista o identitate care să ducă către perfecțiune, între ordinea naturală și

ceaimpusă de om. Amândouă sunt necesare și răspund aceluiași cerințe. Trecerea de la un tip de ordin la alt tip de ordine, se face printr-un proces de dezordine (frecvent și uneori deosebit de dureros). De aceea avansăm părerea noastră că, în viitorul apropiat ordinea publică va fi redefinită datorită pericolului terorismului și va avea ca rezultat restrângerea unor drepturi individuale în folosul colectivității.

Concluziile parțiale ale fiecărui capitol, la care se adaugă și concluziile și propunerile finale evidențiază, credem noi, un nou adevăr: statele trebuie să fie într-o permanentă conectare, pentru că lumea este într-o continuă schimbare, amenințările (omniprezente) și vulnerabilitățile (omnidirecționale) de ieri, nu pot fi și cele de azi.

CAPITOLUL I

DINAMICA ȘI FACTORII DE RISC LA ADRESA SECURITĂȚII NAȚIONALE

Începutul celui de-al treilea mileniu se evidențiază prin producerea unor schimbări politice majore care au influență asupra sistemelor de securitate europene și euroatlantice. Tot mai frecvent se observă intensificarea cooperării dintre state în vederea asigurării propriei securități și în promovarea și protejarea intereselor naționale și a valorilor universale. Ierarhizarea centrelor de putere, trecerea de la bipolaritate la multipolaritate prin unipolaritate cunoaște o modificare semnificativă prin alternanță și schimbarea modului în care actorii își joacă rolurile, dar mai ales prin accentuarea treptată a tendințelor de reconfigurare strategică a parteneriatelor având la bază obiectivele și interesele de securitate ale principalilor actori.

Ministerul Afacerilor Interne, a înțeles foarte bine tendințele de evoluție a mediului internațional de securitate, jocul actorilor, al instituțiilor și organizațiilor de securitate, participând intens la misiuni în afara teritoriului național. Participarea Ministerului Afacerilor Interne va viza în continuare cu precădere regiunile de interes major pentru securitatea României (cu prioritate Balcanii de Vest și spațiul extins al Mării Negre, inclusiv zona Caucazului, Orientul Mijlociu, precum și Afganistanul, unde România are deja un angajament politic pe termen lung, materializat și printr-o contribuție militară consistentă). Dar, acesta nu exclude participarea, de la caz la caz, la misiuni civile ale UE în alte spații geografice, în funcție de specificul misiunilor respective, de resurse umane și financiare disponibile.

Obiectivul final este acela al construcției unei structuri interne solide a Ministerului Afacerilor Interne, care, pe baza experienței bogate dobândite de România în ceea ce privește participarea cu experți civili la misiuni internaționale, să furnizeze procedurile-mecanisme și capacitățile de bază necesare pentru o implicare mai structurată a României în astfel de misiuni.

O minimă analiză a riscurilor ce țin de decizia politico-militară ne conduce pe diferite paliere ale insecurității generate de: *riscurile reformei sistemului militar insuficient susținută financiar; riscurile înnoirilor tehnice și tehnologice insuficient fundamentate; riscurile interoperabilității strategice pentru asigurarea siguranței naționale; riscurile insuficienței calitative a învățământului militar și pregătirii pentru luptă; riscurile insuficienței pregătirii teritoriului și economiei pentru apărare; riscurile erorilor în managementul strategic al apărării naționale și planificării acesteia; riscurile generate de restructurarea și micșorarea efectivelor armatei fără ca această acțiune să fie susținută de măsuri care să se constituie în certitudini că sistemul securității naționale nu este prejudiciat; disfuncționalitățile legislației în domeniul apărării și siguranței naționale.*

Există și alți factori ce pot contribui la diverse clasificări necesare unor persoane interesate sau în lucrări care implică o cercetare științifică detaliată. Vom mai sublinia doar forma de risc absurd (nechibzuit), riscul conștient, riscul general, riscul special și pe cele ce țin de perioada de manifestare: *riscurile în timp de pace, riscurile în perioada de tensiune, riscurile în perioada de precriză, riscurile în perioada de criză, riscurile în timp de război.*

Constituie amenințări, riscuri și pericole generatoare de crize în diferite domenii îndeosebi: manifestarea unor tensiuni și tulburări având la bază relațiile politice, sociale-economice, interconfesionale și interetnice, de la acte spontane de violență la adresa ordinii și liniștii publice, care pot genera în confruntări violente între grupuri, mai mult sau mai puțin organizate și organismele legale ale statului român; pregătirea, organizarea și desfășurarea unor activități neautorizate de instruire cu specific militar, culminându cu folosirea de către organizații și grupuri de persoane civile a uniformelor și însemnelor similare cu cele militare, sau a ținutelor militare pe timpul marșurilor, mitingurilor sau altor evenimente desfășurate în locuri publice sau private, în tabere de instruire paramilitară; desfășurarea unor acțiuni de distrugere sau incendiere a unor valori deosebite, a clădirilor, instalațiilor sau a amenajărilor din domeniul public, a instituțiilor publice, agresarea autorităților statului; acțiuni de defăimarea țării, prezentarea nereală a realității

interne, îndemnul la conflict, violență publică, la separare teritorială; orice alte fapte care aduc atingere prevederilor legale sau a normelor de conviețuire socială, prin care se poate crea un pericol public și generează sentimente de îngrijorare și nesiguranță civică.

Prevenirea situațiilor de criză și gestionare acestora trebuie să aibă mereu în vedere supremația legii, respectarea prevederilor constituționale și a dispozițiilor legale, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului rezultate din documentele interne și internaționale.

Din această zonă a insecurității interne se impune a fi luate în calculul decizional: eroziunea organismului social ca urmare a deprecierei grave a criteriului de valori naționale; instabilitate și incoerență politică; criza de autoritate a organismelor de conducere centrale și locale; instalarea corupției generalizate; scăderea credibilității instituțiilor fundamentale ale statului, îndeosebi a celor cu valoare logistică și administrativă; creșterea criminalității și infraționalității, patronată de organizații clandestine de tip mafiot; manifestările oculte, extremist separatiste și xenofobia; incompetența managerială la nivel macrosistem; creșterea ratei șomajului; scăderea nivelului de viață a majorității populației sub limita standardului de sărăcie; pierderea controlului asupra resurselor strategice; insecuritatea socială și publică; declinul producției industriale și agricole.

Principalii factori globali de risc se circumscriu exploziei naționalismelor și rivalităților naționale, exacerbării tensiunilor etnice și intoleranței religioase, fragilității situației generale a țărilor aflate în stadiul tranziției.

La toate acestea se impune a sesiza și alți factori majori de risc relativ cunoscuți și introduși în monitorizare: proliferarea armelor de diverse categorii ce conduc către soluții care se termină cu întrebuintarea violenței; distrugerea mediului înconjurător; terorismul, contrabanda cu droguri și imigrația de masă; manifestarea deschisă, explicită a tendințelor de autonomizare artificială a unor zone sau chiar regiuni, pe baza criteriilor etnice sau religioase; acutizarea cerințelor revizioniste și punerea în discuție prin negarea sau nerecunoașterea tratatelor care au stabilit frontierele internaționale; promovarea tot mai evidentă a șovinismului de stat, a teoriilor societale naționaliste extremiste; realizarea și consolidarea rețelelor informaționale fundamentale de tip religios și terorist-politice; intensificarea traficului de armament, muniții diferite și scăparea de sub control a sistemelor de gestionare și comandă a armamentelor nucleare; dispariția sau pierderea prin constrângere a unor piețe de desfacere tradiționale; practicarea unor schimburi

comerciale dezavantajoase cu statele dezvoltate, ca urmare a condițiilor și restricțiilor impuse de acesta; crearea unor zone preferențiale de influență comercială și financiară cu includerea unor state exponente intereselor marilor puteri, generatoare de tensiune și insecuritate; favorizarea directă, discriminatorie a accesului la tehnologie și echipamente militare de vârf; creșterea presiunii și exploziei demografice urmată de imigrația ilegală și exodul de populații.

Dincolo de factorii de risc la adresa securității naționale care pot genera o situație de criză, enumerați deja, există amenințări și tipuri de agresiuni care pot afecta grav interesele fundamentale ale țării, acțiuni agresive externe, acțiuni destabilizatoare interne și acțiuni agresive combinate: demonstrații de forță, amenințările cu folosirea forței, aplicațiile militare nenotificate, desfășurate în vecinătatea granițelor țării cu forțe militare numeroase și importante cantități de armament și tehnică de luptă, dislocarea în apropierea frontierelor naționale a unor forțe militare importante.

Forme dintre cele mai grave ce pot afecta securitatea națională și regională, care conduc la destabilizarea gravă a situației economice, sociale și politice, sunt: blocadele (acțiuni desfășurate de forțe externe pentru întreruperea căilor de legătură maritime, terestre, aeriene, fluviale, a fluxurilor vitale de surse energetice, materii prime și materiale strategice), acțiunile terorist-diversioniste declanșate din exterior, acțiunile militare ofensive (desfășurate terestru, aerian, naval, fluvial), acțiunile specifice războiului electronic, infrațiuni cibernetice, infrațiunile tip kamikaze (chiar dacă nu este cazul în țara noastră).

Harta instabilităților relativ recente ne-a demonstrat că riscuri majore la adresa securității naționale izbucnesc și se materializează în acțiuni destabilizatoare interne ce iau forma acțiunilor terorist-diversioniste, sabotajelor, blocarea unor obiective civile sau militare, a căilor de transport și comunicații de importanță strategică, a sistemului energetic național etc.; acțiuni separatiste care pot urmări sau afecta unitatea și integritatea statului prin desprinderea unor regiuni din teritoriul național de sub jurisdicția sa, desfășurate concomitent sau premergător unor „explozii” de vecinătate.

Concluzii parțiale. Interesele de securitate ale României sunt nemijlocit legate de situarea noastră la confluența unor areale geografice purtătoare de tensiuni latente sau deschise: limita dintre frontierele fostei U.R.S.S. și aria de extindere a N.A.T.O, precum și de interesele legitime ale Uniunii Europene și posibila extindere spre vest a Spațiului Schengen (Bulgaria și România). În

contextul globalizării, riscurile la adresa statelor sunt preponderent de factură nemilitară, provenind din domeniul politic, economic, social sau ecologic și al infrastructurilor critice informatice. Factorii de risc la adresa securității naționale identificați în „Strategia de apărare a țării pentru perioada 2015-2019” adoptată în ședința comună a Senatului și Camerei Deputaților din 23 iunie 2015, rămân în esență aceeași. Trebuie însă analizați prin prisma statutului de „țară membră NATO și țară membră U.E.” pe care le-a dobândit România. Este evident că pericolul terorismului trece în prim plan și trebuie contracarat prin măsuri abile și adecvate. Rămân în atenție existența în plan regional și zonal a unor tensiuni și conflicte militare ce se pot extinde, menținerea unor acumulări de forțe și tehnică de luptă în spațiul de interes strategic al României, nesoluționarea unor dificultăți interne de natură economică, financiară și socială. Limitarea accesului statului român la unele resurse vitale pentru populație și economie, precum și acțiunile ce pot aduce atingere acestuia și instituțiilor sale democratice, corupția, crima organizată (criminalitatea economico-financiară, diversificarea traficului transfrontalier ilegal de persoane, de droguri, precum și de materiale radioactive și strategice, de armament și muniție).

CAPITOLUL II

CONSIDERAȚII TEORETICO-METODOLOGICE PRIVIND MANAGEMENTUL CRIZELOR CE POT AFECTA ORDINEA ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ

Demersul nostru științific pornește și de la faptul că de cele mai multe ori gradualitatea intervenției forțelor de ordine publică impune precizări mult mai clare decât cele actuale având în vedere formele de manifestare nonviolente sau violente la care trebuie să răspundă forțele angajate în rezolvarea situației de criză.

Pe baza preliminarilor teoretice, demersul științific aferent tezei de doctorat urmărește prezentarea unor puncte de vedere, din realitatea dinamicii mediului de securitate, privind managementul ordinii publice, accentul fiind pus pe analiza factorilor, a specificațiilor cu care se realizează, cât și pe multe aspecte de ordin teoretic și aplicativ. Astăzi, mai mult ca oricând, termenii de criză, securitate, risc, integrare își fac simțită prezența în discursul politico-diplomatic. Aceasta pentru că mutațiile și transformările ce au avut loc pe bătrânul continent au generat și generează riscuri și amenințări la adresa securității și stabilității statelor.

Atunci când ne referim la *securitate națională*, avem în vedere starea de securitate a statului, în limitele frontierelor sale, unde statul trebuie să asigure starea de bunăstare și de liniște, atât pentru populația majoritară cât și pentru minoritățile naționale.

Securitatea internațională se evidențiază prin îndeplinirea criteriilor și standardelor de securitate în cadrul mai multor state, între care există relații de intercondiționare. Naturarelațiilor dintre state (politice, economice, diplomatice, de asociere etc.), ne dă posibilitatea să vorbim de *securitate colectivă*, *securitate comună* și *securitate prin cooperare*. În ultima perioadă se vorbește la nivel internațional de *complexul de securitate*, la nivelul unui grup de state puternic legate între ele. Dacă ne gândim la factorul teritorial, literatura de specialitate prezintă, pe baza unor criterii bine stabilite, *conceptul de securitate globală, zonală, regională și chiar continentală*.

Totodată, în funcție de condițiile din țară, se poate opta pentru angajarea în acțiuni de cooperare regională și misiuni umanitare și de menținere a păcii, dar și pentru a deveni membru al unei organizații internaționale de securitate.

Până în anul 2015, au fost elaborate mai multe variante ale Strategiei de securitate națională a României, ultima purtând denumirea, având în vedere mediul internațional de securitate, *Strategia de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019, o Românie puternică într-o lume mai bună*. Toate variantele au contribuit la limpezirea și elaborarea conceptului românesc de securitate, dar prima abordare oficială s-a realizat în Decembrie 2001.

Securitatea națională are un caracter multidimensional. Strategia de Apărare a Țării 2015-2019, adoptată în plenul reunit al Camerei Deputaților și Senatului la data de 23 iunie 2015, a fost intitulată "*O Românie puternică în Europa și în lume*". Este structurată pe patru capitole: "definirea intereselor și obiectivelor naționale de securitate; evaluarea mediului internațional de securitate; amenințări, riscuri și vulnerabilități; direcții de acțiune și principalele modalități pentru asigurarea securității naționale a României". Din punctul nostru de vedere, securitatea națională extinsă cuprinde: securitatea socială, securitatea educațională, securitatea alimentară, securitatea economică, securitatea energetică, securitatea mediului, securitatea financiară, toate acestea adăugându-se la direcțiile tradiționale din punct de vedere politic, militar, cultural.

Prin abordarea multidimensională a securității naționale, statul, ca instituție fundamentală, se afirmă în continuare drept principal actor capabil să managereze

democratic ansamblul de activități concertate, organizate și desfășurate, pentru asigurarea climatului favorabil vieții și activității normale a individului, comunităților sociale și întregii societăți. Armonizându-l cu cele similare din Alianța Nord Atlantică și Uniunea Europeană, statul își asigură astfel potențialul necesar promovării eficiente a intereselor naționale ale României ca valori unanim acceptate și susținute.

Criza nu poate exista decât dacă există doi sau mai mulți participanți. Termenul poate fi definit și ca o "manifestare ascutită a unor neconcordanțe sau contradicții de natură economică, politică, socială, etc., pentru o perioadă de tensiune, de tulburare, de încercări (adesea decisive) în care se manifestă acut neconcordanța sau contradicțiile".

Apariția factorilor de criză pot fi generate de factori interni și externi. "Dintre factorii externi putem aminti: desfășurarea unor conflicte zonale ori menținerea situației încordate în proximitatea României; instituirea embargoului împotriva unor țări cu care România are convenții comerciale de mare importanță; înrăutățirea relațiilor politice și diplomatice cu unele țări; ofensiva catolicismului, islamismului împotriva ortodoxismului existent în zona țării noastre; proliferarea tendințelor revizioniste prin negarea tratatelor încheiate pentru stabilirea actualelor frontiere ale țării noastre"¹.

Factorii de risc interni, care au declanșat și pot declanșa situații de criză sunt diverși și se modifică continuu, având în vedere dinamica mediului național și internațional de securitate. Enumerăm, principali factori ce pot genera crize în plan intern: declinul economiei naționale cu efecte asupra condițiilor de viață ale majorității populației, care se înrăutățește; creșterea ratei criminalității, diminuarea nivelului siguranței civile ca efect al insuficienței stăpânirii a situației de către forțele de ordine publică; nesiguranța și confuzia în rândul cadrelor militare ca urmare a unei legislații insuficiente și mijloacelor precare; lipsa de fermitate manifestată de instituțiile statului în aplicarea legii; tendința uneori ascunsă, uneori fățișă de a obține autonomie teritorială a unor autorități etnice sau religioase; creșterea necontrolată a inflației; înșelarea unor persoane care au depus sume de bani la diferite fonduri private sau jocuri piramidale; legislația insuficientă, neclară și permisivă pentru persoane care comit acte antisociale.

---

¹Tudor Cearapin, Gheorghe Toma, *op.cit.* p.142.

Elaborarea unui sistem de gestionare a crizelor presupune o înțelegere de ansamblu a întregului proces, ceea ce implică identificarea principiilor, necesităților, obiectivelor, ce fundamentează o intervenție structurată și coerentă în gestionarea unor situații critice. În acest context, redefinirea conceptului de securitate și reformarea acestui sector a devenit un imperativ. După o abordare preponderent militară, securitatea tinde să fie gândită în sens exhaustiv, ca securitate umană, un concept ce include multiple dimensiuni și anume: *“componenta politică, componenta militară, componenta economică, componenta ecologică și componenta societală”²*.

Deși nu există o definiție unanim acceptată, într-o accepțiune largă, prin criză, înțelegem o *situație națională sau internațională în contextul căreia se creează o amenințare la adresa valorilor, intereselor sau obiectivelor prioritare ale părților implicate*. Definită prin prisma deciziilor, criza este o situație în care sunt amenințate obiectivele principale, timpul de reacție este restrictiv, factorii de decizie sunt luați prin surprindere de derularea evenimentelor.

Orice abordare a problematicii gestionării crizelor, pleacă de la acceptarea următoarelor reguli: crizele sunt inevitabile; crizele trebuie planificate, în sensul că trebuie convenit anticipat o serie de proceduri generale de gestionare, stabilit un cadru legislativ general și obiectivele majore ce trebuie urmărite pentru restabilirea situației normale; gestionarea crizelor este parte a atribuțiilor autorităților din domeniu.

Practic, orice tentativă de gestionare a crizelor presupune un set de măsuri și acțiuni prin care se încearcă aducerea evenimentelor sub controlul autorităților din domeniu. Aceste proceduri și activități acoperă o gamă foarte largă de măsuri, începând cu obținerea informațiilor și evaluărilor, stabilirea obiectivelor ce urmează a fi atinse, elaborarea și compararea opțiunilor de acțiune, implementarea deciziilor, până la analiza reacțiilor posibile ale părților implicate.

La nivel decizional, acestor faze le corespund: *“prevenirea, reacția, normalizarea sau rezolvarea propriu-zisă a crizei și gestionarea consecințelor crizei”³*.

---

²Barry Buzan, Ole Weaver, Jaap de Wilde, *Security. A New Framework for Analysis*, Lynne Reiner Publishers Inc., Londra, 1998, p. 7.

³*Gestionarea crizelor și soluționarea conflictelor* -seminar organizat de Ministerul Apărării Naționale și Centrul George C. Marshall, București, 1998.

Un rol important in pregătirea unei crize, în mod special în ceea ce privește stabilirea cadrului general de gestiune, revine *politicii și legilor*. Politica definește obiectivele generale, parametrii și limitele în care o situație poate fi caracterizată ca fiind normală sau nu. Pe de altă parte, legile stabilesc rolul, organizarea și structura autorităților abilitate să asigure gestionarea in cazul unor crize. De asemenea, ele conferă legitimitatea necesară acțiunilor extraordinare luate pe parcursul crizelor.

În spațiul euroatlantic, arhitectura de securitate include următoarele organizații: O.N.U.; N.A.T.O, O.S.C.E, U.E. Am limitat analiza noastră la acele organizații care s-au implicat activ în crizele apărute la nivelul regiunii euroatlantice, atât în perioada războiului rece cât mai ales după dispariția Cortinei de Fier din Europa.

Aceste organizații dispun de mecanisme de intervenție în toate fazele crizei. Reținem totuși un anumit grad de specializare, în funcție de mandatul politic cu care sunt investite prin tratatele constitutive și de resursele de care dispun. In plan practic, acest fapt determină nevoia de *cooperare inter-instituțională*, așa cum am văzut că s-a întâmplat în fosta Iugoslavie și în actuala criză a migrației internaționale. Cooperarea inter-instituțională constă în: coordonarea și sincronizarea acțiunilor, schimbul de informații, utilizarea unor infrastructuri comune, dezvoltarea interoperabilității trupelor și sistemelor de comunicații.

Mandatul O.N.U. a rămas nemodificat, de la înființarea sa și până acum: menținerea păcii și a securității internaționale. S-a schimbat însă natura eforturilor de prevenire a crizelor, cu precădere după 1990. Conform monografiei *O Agendă pentru Pace*, principalele metode de gestionare a crizelor de care dispune O.N.U. sunt: *diplomația preventivă, menținerea păcii (peace keeping, construirea păcii peace making)*.

Deși România s-a implicat în gestionarea crizelor la nivel internațional, prin participarea la operațiuni prevenire și gestiunea conflictelor, la nivel intern, sistemul național de gestiune a crizelor traversează o perioadă de reformare, impusă de necesitatea de a dezvolta capacități de gestiune adecvate noilor riscuri de securitate.

Conform acestor documente, riscul unui confruntări militare majore în Europa s-a diminuat considerabil, ceea ce nu înseamnă însă că lipsesc riscuri regionale și locale, militare și non-militare, greu de prevăzut ce s-ar putea transforma în amenințări. Strategia militară, clasifică astfel riscurile: *riscuri regionale, riscuri asimetrice, riscuri transnaționale, evenimente*

neprevăzute. Materializarea oricăreia dintre aceste riscuri implică declanșarea unor crize. În acest moment, sistemul național de gestionare a crizelor interne poate face față, cel puțin la nivel teoretic, următoarelor tipuri de crize: *crize de natură să provoace tulburări grave ale ordinii publice, cu repercusiuni asupra securității naționale și urgențe civile interne.*

Concluzii parțiale: De cele mai multe ori intervenția trebuie să fie graduală și să răspundă formelor de manifestare violente sau nonviolente; cooperarea forțelor participante la restabilirea ordinii publice și a ordinii constituționale trebuie să aibă permanent în vedere și alte criterii decât cele pe baza cărora s-au organizat; analiza atentă, cauzală și structural-operativă a conceptelor de securitate, criză, risc, vulnerabilitate și mai ales interferența acestora; în interiorul unui stat delimitat de frontiere există minorități naționale, migrantă, minorități confesionale, etc., care de multe ori au și ramificații internaționale; apreciem că securitatea este atributul statului dar și al societății; conceptul de securitate națională nu poate fi confundat cu cel de concepție de securitate întrucât limitează sfera de cuprindere; securitatea națională reprezintă un ideal pe care societatea românească o dorește, acționează în acest scop, dar este dificil de atins în indicatorii săi perfecți; credem că lumea ar trebui să se îndrepte către o comunitate de securitate, bazată pe încredere în cadrul unor organizații internaționale; analiza perioadei de manifestare a crizei e diferită de analiza perioadei de desfășurare; mediul de securitate instabil și imprevizibil în care riscurile și vulnerabilitățile sunt diversificate și interconectate, au devenit priorități în dezvoltarea și perfecționarea unor sisteme internaționale; orice tentativă de gestionare a crizelor, presupune măsuri și acțiuni prin care se încearcă aducerea evenimentelor sub controlul autorităților; pentru Ministerul Afacerilor Interne, aceste activități și proceduri acoperă o paletă largă și diversificată de măsuri, începând cu obținerea informațiilor, stabilirea obiectivelor, elaborarea și compararea obținerilor de acțiune, de implementare a deciziilor până la analiza reacțiilor posibile ale părților implicate; gestionarea crizelor, implică dincolo de prescripțiile teoretice, dezvoltarea unor mecanisme și instrumente concrete.

CAPITOLUL III

ASPECTE PRINCIPALE PRIVIND MANAGEMENTUL GESTIONĂRII CRIZELOR INTERNE CE POT AFECTA ORDINEA PUBLICĂ

În fiecare organizație, indiferent de domeniul ei de activitate există preocupări de cunoaștere ale disfuncționalităților care pot apărea în interiorul ei și care sunt capabile să întrerupă desfășurarea normală a activităților. Din acest motiv s-a dezvoltat studiul cauzelor, modalităților de apariție și de manifestare a acestora, precum și a consecințelor acestora. Crizele care pot afecta ordinea publică sunt considerate a fi astfel de disfuncționalități. Apreciem faptul că, unele din crize pot fi anticipate și prevenite, unele din ele nu pot fi anticipate, instalându-se brusc și cu efecte considerabile. Crizele din domeniul ordinii publice au implicații majore în viața și în activitatea societății cu consecințe nedorite. Pentru a înlătura acest neajuns este nevoie de un management științific și eficient în cadrul unui sistem coerent și articulat rațional care să ducă la soluționarea aspectelor privind originea și evoluția proceselor distructive.

Conceptul de management al crizelor are semnificații multiple, uneori chiar diferite și ocupă un loc important în teorie și practică. Esența acestui concept o constituie determinarea conținutului, caracteristicilor, trăsăturilor și direcțiilor de acțiune. Dat fiind caracterul complex al managementului crizelor, au apărut numeroase și variate definiții ale acestui concept.

Din punctul nostru de vedere, *managementul crizelor constituie un ansamblu organizat coerent de concepte, principii, funcții, reguli, norme, structuri, metode, instrumente și tehnici prin care sunt explicate și dirijate fenomenele ce se produc la nivelul societății*. Managementul crizelor este cel care declanșează, conduce și dirijează gestionarea, în funcție de caracteristicile, trăsăturile și direcțiile de manifestare a acestora.

Analiza studiilor de caz privind implicarea managementului în gestionarea crizelor, ne conduce la concluzia referitoare la căreia, orice criză se desfășoară pe etape și pe faze și trebuie parcurse cel puțin cinci etape în gestionarea acesteia: *semnalizare (apariția germenilor), detecție, pregătire, prevenire, reducerea efectelor, limitarea efectelor (recuperare) și refacere (rezoluție)*.

Pentru aceasta trebuie să existe un management proactiv și interactiv, care să intervină în toate etapele de desfășurare a crizelor, o strategie pusă la punct în stare de normalitate care să cuprindă și pregătirea societății și esențial să nu se repete disfuncționalitățile din alte situații.

Acțiuni de nivel strategic, care presupun gândirea și aplicarea unor schimbări în filozofia funcționării instituțiilor, care în esență trebuie să integreze managementul crizelor în viziunea și misiunea instituției (planificare strategică,

antrenamente, dezbateri, planuri de pregătire, identificarea factorilor de risc și a vulnerabilităților).

Acțiuni structurale și tehnice, necesare pentru punerea în aplicare a planurilor stabilite din starea de normalitate, acțiuni care ar trebui să cuprindă: buget(necesar pentru gestionarea crizei); actualizarea permanentă a documentelor privind resursele, personalul, capacitățile; asigurarea din timp a spațiilor necesare de lucru; consultarea unor experți și a unor echipe cu experiență în gestionarea crizelor din alte instituții etc.

Diagnoză și evaluare, în scopul: respectării reglementărilor legale, a relațiilor cu mass-media; acceptarea controalelor organelor specializate și a societății civile; așezarea acțiunilor ce trebuie întreprinse într-o ordine strictă după executarea unor studii de specialitate; evaluarea critică a modului de gestionare după rezoluția crizei etc.

Comunicarea permanentă, cu mass-media; informarea echipelor de gestionare și evitarea dezinformării acestora; planificarea informării comunității locale, a societății civile și amplificarea comunicării cu structurile(asociațiile,instituțiile) care pot sprijini în gestionarea crizelor, prin folosirea unor mijloace și tehnologii diversificate de comunicare.

Acțiuni psihologice, care trebuie să ajute în amplificarea comunicării, acceptarea veștilor proaste, vizibilitatea și impactul asupra societății și angajaților instituției. Apreciem că, este greu de stabilit un set standard de măsuri pentru a stăpâni o situație de criză, cei care se încumetă trebuie să analizeze foarte bine situațiile anterioare, prin studii de caz și lecții învățate.

Aplicarea măsurilor de reformă conexe cu particularitățile geopolitice, geoeconomice și geostrategice ale dispunerii României, cu insuficiența unor reglementări în anumite domenii, cu posibilitățile reduse de asigurare a unei protecții sociale minime și decente, cu creșterea numărului și amplitudinii mișcărilor de protest, cu pericolele și amenințările la adresa securității naționale, apărării ordinii publice, precum și cu pericolul, ori producerea unor dezastre apreciem că favorizează apariția unor numeroase tensiuni, conflicte, care nerezolvate pot evolua transformându-se în crize. Apreciem faptul că, în sensul celor exprimate mai sus, criza internă reprezintă *manifestarea acută a unor conflicte, tensiuni, contradicții sau dezastre și accidente grave, de natură să afecteze funcțiile vitale ale unui sistem (social, economic, politic, etc.) și pentru a cărei soluționare este depășită capacitatea obișnuită de intervenție datorită pericolozității și amplitudinii.*

Managementul prevenirii, gestionării și rezoluției crizelor, are ca *obiectiv strategic* asigurarea funcționării normale a statului român, prin identificarea, monitorizarea și menținerea sub control a tuturor surselor potențial generatoare de crize și acțiunea unitară a autorităților și forțelor abilitate pentru limitarea escaladării crizelor atunci când acestea s-au produs, soluționarea, lichidarea urmărilor și revenirea la normalitate.

Baza acestui obiectiv se bazează pe patru piloni, care trebuie să se sprijine reciproc și să funcționeze continuu: *existența unui cadru juridic care să precizeze și desemneze autoritatea care stabilește instalarea crizei și starea de criză, atribuțiile, responsabilitățile și competențele autorităților publice centrale și locale în problematica prevenirii și gestionării crizelor; constituirea și funcționarea optimă a sistemului integrat al instituțiilor statului cărora le revin atribuții și responsabilități de identificare, prevenire și gestionare a crizelor; realizarea și menținerea unui sistem logistic corespunzător pentru toate structurile de conducere și execuție care sunt angajate în prevenirea și gestionarea crizelor; funcționarea eficientă și continuă a sistemului de informare, monitorizare și gestionare a situațiilor de criză.*

Opinăm că managementul crizelor este o activitate deosebit de complexă care trebuie să fie reglementată prin lege, în concordanță cu Constituția, cadrul legislativ și procedurile democratice existente. Instituția de gestionare a crizelor (sistemul național) este cea care în principal rezolvă următoarele probleme: se ocupă de toate tipurile de crize posibile, acoperă întregul teritoriu național și asigură la nevoie cooperarea cu vecinii sau organizațiile internaționale; dispune de resurse clar definite, pe care le folosește la maximum în situații de criză, iar atunci când nu sunt crize în derulare, se vor desfășura activități de prevenire, cercetare, studiu și măsuri de cunoaștere a fenomenelor posibile a degenera în crize. Obligația autorităților locale este de a informa constant autoritățile naționale și de a rezolva: cererile privind resursele financiare, materiale și umane de care este nevoie urgentă pentru stoparea sau lichidarea situației de criză; ministerele responsabile de analiza și prognoza crizelor vor menține aceste funcții pe durata crizei, după care posturile respective vor fi redistribuite în cadrul ministerului pentru rezolvarea problemelor curente de rang ministerial; documentația folosită, de regulă, este cea standard dar se pot folosi manuale, regulamente și alte materiale ale organizațiilor internaționale (NATO, ONU, UE), alte materiale de specialitate pe care le-au folosit unele țări care s-au confruntat cu astfel de crize, modele standard existente la nivel național

sau unele documentații existente la nivelul ministerelor implicate și de ce nu documente existente la nivel interministerial.

Principalele obiective ale managementului gestionării crizelor interne sunt: stabilirea căilor prin care se pot reduce tensiunile, astfel încât o eventuală escaladare să nu afecteze securitatea națională a României; gestionarea crizelor apărute în diferite domenii pentru a preveni transformarea acestora în conflicte locale, zonale, regionale, sau naționale; organizarea și pregătirea civilă și militară a țării care să asigure ordinea și liniștea publică în mod corespunzător astfel încât pentru diferitele tipuri de criză și etape ale acestora să existe capacitatea de a descuraja acțiunile factorilor care generează situația de criză; optimizarea permanentă a algoritmului prin care se poate controla intervenția, iar în cazul în care izbucnesc conflicte, să prevină escaladarea lor și să convingă părțile să renunțe în mod pașnic la conflict.

Ministerul Afacerilor Interne în dubla sa calitate de gestionar al administrației și ordinii publice are în vedere următoarele *obiective* care să ducă la prevenirea stărilor de criză: creșterea gradului de siguranță civică pentru toți cetățenii României, a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora; apărarea și garantarea proprietății private și publice; întărirea acțiunilor de prevenire și control a criminalității organizate, economico-financiare și a corupției; accelerarea procesului de reconstrucție și modernizare instituțională a întregului sistem de ordine publică; formarea unui comportament modern și eficient în muncă al lucrătorului din Ministerul Afacerilor Interne; perfecționarea legislației specifice; eliminarea birocrăției; eficientizarea colaborării cu autoritățile din sistemul național de apărare, siguranță națională, justiție precum și cu societatea civilă.

Îndeplinirea obiectivelor menționate va trebui să se bazeze pe respectarea fermă a următoarelor principii: *supremația legii; principiul teritorial și al situației operative specifice; prevenirii și descurajării acțiunilor de tulburare a ordinii publice; operativității și interoperabilității; echidistanței; nonsurprinderii; suficienței, gradualității și proporționalității; colaborării cu populația; respectării drepturilor și libertăților omului; intervenției specializate și cooperării.*

Analizând fenomenul din interiorul său, putem spune că efectele oricărei situații de criză se desfășoară în lanț; populația intră în panică; autoritățile își pierd cumpătul; pierderile umane și materiale devin din ce în ce mai mari până la momentul intervenției energice a forțelor abilitate.

Cercetătorul francez Patrick Legadec, referindu-se la dinamica situațiilor de criză, vorbește de o așa-zisă "formulă a celor trei D": *dezlănțuirea evenimentelor și a problemelor ce trebuie rezolvate, fază în care se manifestă o adevărată foamă de informații; dereglarea sistemelor de intervenție datorită faptului că situația de criză nu se potrivește cu cea stabilită prin planuri; divergențele ce se manifestă între organizatorii măsurilor de intervenție determinate de critici ale opiniei publice cu privire la măsurile întreprinse și competența persoanelor implicate.*

Activitatea de relații publice, comunicarea în situații de criză este o latură esențială a managementului eficient al crizei. Acest tip de comunicare pe de o parte poate rezolva anumite aspecte ale crizei, iar pe de altă parte poate să aducă Ministerului Afacerilor Interne o încredere mai mare și o imagine mai bună decât cea pe care o avea înainte de declanșarea crizei.

Acest tip de comunicare trebuie să urmărească mai multe paliere: decriptarea, analiza și evaluarea amenințărilor, pericolelor și a riscului; asumarea vulnerabilităților și creionarea oportunităților; analiza palierelor de comunicare și planificarea comunicării de criză; răspunsul; refacerea sistemului de răspuns la criză. Efortul de comunicare trebuie orientat spre înțelegerea și perceperea riscurilor de către publicul larg prin implicarea presei independente în acest demers astfel încât relatarea să fie cât mai imparțială. Factorul principal (cheie), în obținerea sprijinului și înțelegerii îl constituie gestionarea așteptărilor și percepțiilor publicului. Ca urmare, categoriile de public țintă trebuie alese și stabilite cu discernământ.

Mesajele, pentru a fi acceptate, crezute, înțelese, trebuie să atragă atenția. De aceea mass-media trebuie să folosească fraze memorabile; să nu fie încărcate de prea multe cuvinte; să fie comunicate dinamic; să fie ajutate de imagini sau să aibă un fundal care completează mesajul. Ele vor fi înțelese dacă folosesc cuvinte simple și sunt relevante pentru situația în care se află auditoriul.

O comunicare eficientă presupune anumite responsabilități din partea comunicatorului: să se asigure că nu devine subiect de criză însăși colateral comunicării; procesul de comunicare să fie cu preponderență proactiv; control ferm al celor ce vorbesc în numele instituției; informare corectă și oportună a oficialilor-cheie să nu ridiculizeze sau nege tema publicului.

Procesul decizional în managementul crizelor interne are la bază o multitudine de elemente, pornind de la natura crizei, resursele umane și materiale avute la dispoziție, mergând chiar până la condițiile metereologice. Acesta constă în

alegerea variantelor de acțiune având în vedere considerentele de mai sus. Actul de selectare a unei căi de rezolvare rămâne o opțiune extrem de dificilă care se acutizează în condițiile de schimbare accelerată, pentru că viteza de schimbare a deciziei trebuie să crească și ea. Soluția aleasă din multitudinea de variante posibile, în condițiile specifice lumii contemporane, presupune ample informații în scopul de a elimina riscul și incertitudinea, toate pentru a ajunge la rezultatele dorite. Luarea hotărârii apare ca un proces în care culegerea și analiza informațiilor, selectarea mai multor variante(alternative) și formularea opțiunii, pe baza matricei de sincronizare,revine unui număr restrâns de persoane, asupra cărora apasă o mare încărcătură psihologică.

Gradul de cunoaștere a fenomenului crizei, a informațiilor și rezultatelor determină departajarea deciziei în condiții de certitudine, risc și incertitudine.

În gestionarea și soluționarea crizelor care afectează ordinea și siguranța publică, studiul nostru, documentarea și chiar experiența ne permite să evidențiem câteva cerințe obligatorii: *respectarea legalității,operativitatea și eficiența,munca în echipă, oportunitatea,optimizarea deciziilor.*

Procesul decizional este format dintr-o succesiune logică de etape (numărul este variabil înfuncție de tipologia crizelor) dintre care prezentăm următoarele:

Culegerea, selectarea, preluarea și analiza datelor și informațiilor. Pentru luarea unei decizii se impune o cunoaștere cât mai exactă a situației, deci obținerea unui număr suficient de informații oportune, mai ales despre mediul uman și natural în care se acționează dar și despre forțele și mijloacele proprii.

*Elaborarea variantei de decizie.*După prelucrarea informațiilor și analiza acestora sunt elaborate mai multe variante de soluții (alternative), posibile concepții de acțiune, în vederea îndeplinirii obiectivelor privind gestionarea crizei. Evaluarea variantelor, analiza comparativă a acestora se face realizând o matrice de sincronizare, făcând apel la metode științifice și tehnici moderne (acolo unde este cazul). Alegerea variantei optime (hotărâre, decizie) trebuie să respecte niște criterii foarte bine stabilite. Această etapă reflectă competența profesională și calitățile decidentului (șefului, comandantului, managerului) și a echipei sale cu care se consultă. Aplicarea hotarârii (deciziei) debutează cu transmiterea ei la structurile subordonate care urmează să o pună în aplicare.

Intregul proces de elaborare si fundamentare a deciziilor (hotarârilor) se realizează având la bază o paletă largă de metode, care pot fi grupate altfel: *metode tradiționale, metode comparative, metode de optimizare.*

Planificarea, organizarea, controlul, îndrumarea, coordonarea și evaluarea activităților desfășurate pentru gestionarea crizelor privind ordinea și siguranța publică. Toate acestea reprezintă funcții definitorii, indiferent de eșalonul la care lucrează, pentru orice decident (conducător), acțiuni complexe de dirijare, coordonare, armonizare a tuturor resurselor umane și materiale. *Prevederea (previziunea)* se evidențiază ca un proces complex, dinamic de gândire și acțiune, concretizat prin acțiuni efectuate metodic pe baza unui algoritm, în scopul descoperirii tendințelor de evoluție în viitor a activităților conduse, în vederea unei eficiențe maxime a conducerii. *Planificarea managerială* este un ansamblu de acțiuni complexe, întreprinse de organul de conducere în vederea cunoașterii elementelor care caracterizează gestionarea crizelor: resurse umane, materiale, financiare, informaționale, probleme de spațiu, timp, metode și procedee organizate.

Organizarea este o activitate managerială de bază care acoperă toate acele acțiuni ce își propune repartizarea și coordonarea armonioasă (după anumite reguli) a capacității forțelor și mijloacelor disponibile în vederea lichidării crizei interne. Organizarea înseamnă fixarea obiectivelor, asigurarea mijloacelor, care să permită soluționarea crizei interne cu maxima eficiență. Pentru a fi eficientă, organizarea trebuie să respecte anumite principii: respectarea legilor țării, a actelor normative, regulamentelor și instrucțiunilor; coordonării; supremația definirii sarcinilor; eficiența structurilor, stabilirea numărului rațional de subordonați, dezvoltarea echilibrată a sistemelor, apropierea conducerii de execuție; definirea sarcinilor; unitatea de acțiune; suplețea; controlul și îndrumarea etc.

Comandasemnifică procesul de capacitate, prin motivarea subordonaților de către un conducător, pentru a participa conștient la transpunerea în practică, în mod eficient a deciziei adoptate.

În complexitatea punerii în aplicare a deciziilor pentru gestionarea unei crize cu impact asupra ordinii publice, actul de comandă trebuie să respecte câteva cerințe: antrenarea și motivarea personalului din subordine; concizia și calitatea formulării dispozițiilor, logica argumentării și prezentării voinței optime de acțiune; echilibrarea răspunderii cu autoritatea încredințată; realismul obiectivelor și termenelor stabilite; repartitia echilibrată a sarcinilor și responsabilităților; acordarea inițiativei de acțiune, în contextul procedurii stabilite; realizarea unui sistem informațional eficient; adaptarea continuă a stilului și metodelor de conducere la natura și specificul fiecărei acțiuni etc..

Coordonarea, reprezintă un proces tehnic, organizat, continuu și orientat spre un obiectiv stabilit, având ca finalitate optimizarea pozitivă a rezultatelor. Coordonarea depinde de natura umană a personalului de conducere și manifestă anumite cerințe: conducerea în echipă; armonizarea aspectelor structurale, funcționale, obiective, subiective cu situația operativă; realizarea unor legături raționale între componente; orientarea selectivă spre obiective prioritare; crearea de colective temporale cu specialiști în domeniu; armonizarea deciziilor luate pe diferite trepte ale conducerii; receptivitatea față de elementul de noutate; stimularea inițiativei; realizarea unui climat favorabil de lucru; prioritatea obiectivelor; unitatea de conducere; concordanța dintre autoritate și responsabilitate etc..

Metodele cele mai des folosite în realizarea conducerii în gestionarea crizelor ar putea fi: metoda coordonării planurilor de acțiune la nivelul tuturor verigilor organizatorice care urmărește asigurarea armonioasă, corelarea și echilibrarea realizării obiectivelor și sarcinilor concrete cuprinse în plan; metoda de reglare care înlătură perturbațiile prin modificarea factorilor de influență a situației operative; metoda dinamică ce presupune un dialog permanent cu subordonații, pentru confruntarea părerilor, clarificarea situațiilor și depășirea greutăților.

Controlul, îndrumarea și evaluarea acțiunilor de rezolvare a crizelor interne, activitate principală a procesului decizional, are ca principal rol realizarea obiectivelor structurilor antrenate în acțiuni de soluționare a crizelor în condițiile dinamismului mediului în care acționează. Complexitatea acestei activități se bazează pe anumite principii care orientează activitatea practică a controlului: legalitatea acestuia; obiectivitatea; eficiența; contribuția la proiectarea acțiunilor viitoare și la micșorarea consecințelor negative; intervenția oportună; adaptarea la situația operativă; prevenirea; stimularea etc..

Concluzii parțiale: orice organizație, indiferent de domeniul ei de activitate poartă în interiorul ei, germenii disfuncționalității, din acest motiv s-a dezvoltat și a luat amploare studiul cauzelor apariției și manifestării acestor perturbări, a cauzelor acestuia, dar și a consecințelor; în România criza internă reprezintă manifestarea acută a unor conflicte, tensiuni, calamități, dezastre, accidente grave, toate de natură să afecteze funcțiile vitale ale unui sistem și pentru a căror soluționare, datorită amplitudinii și pericolozității este depășită capacitatea obișnuită de intervenție; prevenirea, diminuarea, înlăturarea, rezolvarea situațiilor de criză, trebuie realizată prin intervenția factorului competent, acțiunea și voința oamenilor toate abordate complex și prin alegerea modalităților optime de soluționare a

crizelor și abordarea proactivă a conceptelor de management și gestionare a crizelor; comunicarea în cazul gestionării unei situații de criză trebuie începută cu personalul ce va fi angajat nemijlocit în soluționarea crizei, deoarece este posibil ca acesta să-și formeze aprecieri critice cu privire la evenimente cu repercursiuni în desfășurarea acțiunilor și în credibilitatea eforturilor structurilor implicate în managementul crizelor; gestionarea și soluționarea crizelor care afectează ordinea și siguranța publică, evidențiază câteva cerințe obligatorii: respectarea legalității, operativitatea și eficiența, munca în echipă, optimizarea deciziilor.

CAPITOLUL IV

MANAGEMENTUL CRIZELOR CARE ADUC ATINGERE ORDINII ȘI SIGURANȚEI PUBLICE

În timp de pace, în situații de criză și în caz de război, sarcina restabilirii ordinii de drept și a ordinii constituționale revine forțelor principale din Ministerul Afacerilor Interne. Acestea trebuie să pregătească și execute o serie de acțiuni specifice, dintre care evidențiem : deblocarea sediilor administrației de stat, ale partidelor, aeroporturilor, nodurilor feroviare și căilor de comunicații; intervenția în cazul manifestărilor publice legale (cu aprobare) atunci când apar perturbații; intervenția la obiective politice, economice, militare, culturale, sociale, etc., atunci când au fost atacate de elemente interne agresive; capturarea elementelor teroriste, paramilitare, infractorilor de drept comun din sfera crimei organizate, a sabotajilor; combaterea migrației ilegale și pătrunderea infractorilor internaționali pentru asigurarea securității frontierelor de stat; în situații de criză acționează pentru restabilirea ordinii constituționale urmărind destructurarea grupurilor paramilitare, intervenția operativă pentru deblocarea obiectivelor strategice; eliberarea unor personalități militare și civile și anihilarea turbulențelor care au atacat forțele de ordine publică.

Pot fi situații în care forțele principale de ordine publică să fie depășite. Pentru aceasta, conform normelor legale pot interveni și pot fi întrebuințate forțe din Ministerul Apărării Naționale, gradual, urmărind de regulă cel puțin patru etape ale intervenției: când se apreciază că situația poate fi scăpată de sub control, dar în etapa preconflictuală, pe baza unor planuri bine stabilite; în etapa acțiunilor violente, grave (cu efecte asupra securității naționale și ordinii constituționale) unde pot participa și forțe specializate ale altor structuri din sistemul de securitate

națională; urmează etapa decisivă care cuprinde totalitatea acțiunilor desfășurate de forțele principale de menținere a ordinii de drept și a ordinii constituționale cu participarea succesivă a unor structuri (unități, mari unități) ale armatei etapa postconflictuală cuprinde totalitatea acțiunilor pentru a trece la starea de normalitate prin respectarea tuturor măsurilor stabilite.

Studiul nostru, documentarea dar și experiența personală, ne oferă posibilitatea să evidențiem mai multe principii, care trebuie respectate pe timpul intervenției pentru restabilirea ordinii de drept și a ordinii constituționale.

- Desfășurarea acțiunilor împotriva celor care tulbură ordinea publică trebuie să se desfășoare în forță, fără abuzuri și depășirea competențelor (exces de zel) cu respectarea normelor legale, folosirea diferențiată a armelor și munițiilor (de regulă se folosesc arme neletale) iar recurgerea la mijloace nonviolente să se facă numai atunci când acest lucru este posibil.

- În toate situațiile de întrebuințare în legitimitate a forței se va avea în vedere gradualitatea, limitarea, proporționalitatea și evitarea surprinderii(nonsurprinderea).

- Respectarea demnității umane (umanismul), profesionalismul, care presupune după părerea noastră integritatea fizică și morală.

- Informarea oportună a opiniei publice, mass-media, motivarea acțiunilor întreprinse, promovarea dialogului și negocierii cu liderii pentru rezolvarea împreună a conflictului.

- Principiul riscului pentru forțele de ordine (evitarea vătămarilor corporale și alegerea cu discernământ a mijloacelor de intervenție), trebuie să direcționeze către respectarea și apărarea ființei umane care se află sub protecția forțelor de ordine; sunt interzise tratamentele dure, neomenești și mai ales aplicarea de pedepse colective de către forțele de restabilire a ordinii de drept.

- Principiul echidistanței politice față de intervenții simpatizate de forțe politice sau de liderii acestora, interesați de o anumită rezolvare(gestionare) a crizei; păstrarea echidistanței este de natură să nu altereze intervenția.

- Pe timpul intervenției forțelor de ordine publică în scopul restabilirii ordinii de drept considerăm ca obligatorii: îngrijirile medicale fără discernământ, a răniților, indiferent de partea care se află în conflict; copiii, mai ales cei întâmplători aflați în zona de conflict au dreptul la protecție(mai ales dacă avem în vedere și vârsta lor).

Viața a demonstrat că sunt măsuri de ordine publică care apar independent de voința noastră, în care măsurile de ordine se organizează în funcție de evoluția și caracteristicile acestora; este cazul catastrofelor, calamităților naturale, explozii, incendiilor de mari proporții, inundațiilor, etc. Măsurile care se iau în aceste situații urmăresc înlăturarea urmărilor evenimentelor deosebite, limitarea pagubelor aduse avuției publice sau private, salvarea cetățenilor, asigurarea ordinii și liniștii publice în zonă. Având în vedere frecvența acestora, pentru a preveni luarea unei decizii pripite atunci când se produc astfel de evenimente la nivelul Ministerului Afacerilor Interne, a inspectoratelor județene, la polițiile municipale și orășenești există planuri de acțiune întocmite din timp, pe mai multe variante.

Organizarea măsurilor de ordine, în asemenea cazuri denumite și situații speciale trebuie să parcurgă mai multe activități. Prezentăm în continuare pe cele mai importante dintre ele: însușirea și înțelegerea corectă a misiunii de ordine publică; stabilirea componenței grupei operative; recunoașterea în teren și studierea problemelor pe care le implică noua misiune; stabilirea necesarului de efective, materiale, tehnică, logistică; întocmirea planului de activități (măsuri) și transmiterea la subordonați în părțile ce îi privesc, plan care va cuprinde obligatoriu măsuri de conducere, cooperare, colaborare.

Pentru prevenirea situațiilor de criză rezultate din amplificarea (escaladarea) violențelor, forțele de ordine publică trec la executarea măsurilor și acționează în condițiile prevăzute de lege și de acte normative cu caracter intern, pe etape, astfel: *intrarea în dispozitiv* a efectivelor de ordine din toate categoriile de structuri care participă la misiune, sub comandă unică, în ordine conform planului de măsuri stabilit; *până la sosirea grupurilor organizate de participanți*, imediat după ocuparea locurilor stabilită prin dispozitivul ordonat, efectivele vor efectua activități specifice astfel: cercetare (scotocire) înlăturând sursele de pericol, realizarea legăturilor de conducere și a celor de cooperare, punerea în aplicare a măsurilor de asigurare a acțiunii; *modul de acțiune a forțelor de ordine după sosirea publicului (grupuri organizate de participanți)*: stabilirea legăturii cu organizatorii activității ce urmează a se desfășura, luarea măsurilor de protecție a cetățenilor și bunurilor materiale; imobilizarea și reținerea persoanelor străine de grup sau a celor turbulente; de precizat faptul că efectivele participante la misiuni ies din dispozitiv numai la ordin și trebuie să cunoască (însușească) pe întreaga durată a misiunii consemnul general și particular al postului.

Cele trei modalități de acțiune care se aplică, de regulă, nu necesită declararea prealabilă dacă organizatorii au cerut din timp sprijin organelor de ordine. În situația manifestațiilor și întrunirilor spontane, forțele de ordine aplică și coordonează măsuri preliminare atunci când: adunările nu sunt declarate, conflictele de muncă nu sunt înregistrate având posibilitatea de a degenera în acțiuni violente; blocarea arterelor de circulație; blocarea căilor de acces; blocarea accesului în instituții, etc.

În toate cazurile când se intervine pentru prevenirea și restabilirea ordinii publice trebuie respectate anumite reguli tactice dintre care amintim: manifestarea de discernământ profesional și juridic corespunzător culegând informații despre participanți și cu ce forțe poate interveni; analiza foarte atentă a numărului de efective cu care se intervine; forțele participante să fie calificate corespunzător; conduită corespunzătoare pe tot timpul intervenției; să aprecieze corect locul și momentul intervenției, singur sau cu ajutoare; atunci când izolează persoanele turbulente să dispună de cel puțin doi-trei martori; o atenție sporită trebuie acordată persoanelor aflate în stare de ebrietate, femeilor, minorilor, infractorilor periculoși, dezertorilor (când e cazul).

Un demers științific trebuie să aibă ca finalitate punerea la dispoziția managementului, managerului și/sau a echipei sale manageriale a unui complex de principii, metode, reguli, algoritmi, etc., care să îi ajute în alegerea variantei optime. Activitatea de alegere a variantei optime, fiind o activitate preponderent științifică va avea la bază: analiza, sinteza, generalizarea, problematizarea, creativitatea, intuiția și nu în ultimul rând experiența managerului și a echipei sale manageriale, toate susținute printr-o asigurare rațională a resurselor.

Fiind o activitate științifică, se bazează pe o serie de principii dintre care amintim: cercetarea cauzelor, premiselor și stabilirea părților implicate, a caracteristicilor crizei (politică, economică, socială, politico-militară, economico-socială), a factorilor interni și externi care au generat criza a vulnerabilităților sistemului de intervenție și a oportunităților ce se deschid pentru părțile implicate; stabilirea alternativelor, variantelor de evoluție a crizelor, de intervenție, pe baza unei matrice de sincronizare (cel puțin trei variante) de bază și de rezervă; planificarea minuțioasă a activităților, cu perspective pe termen lung, pe variante și alternative; prevederile planurilor de acțiune să fie obligatorii, îndeplinite la timp și cu eficiență ridicată; asumarea responsabilității și angajarea pe baza planificării stabilite; corectarea, regândirea, redefinirea planului de acțiune, schimbarea

obiectivelor, a direcțiilor de acțiune atunci când este cazul și situația (evoluția crizei) necesită acest lucru.

Din multitudinea metodelor de planificare a crizelor care țin de analiza științifică dar și de experiența managerului și a echipei sale manageriale prezentăm succint următoarele: *planificarea pe evenimente cheie*, de esență, acțiuni care conduc la gestionarea fenomenului, activități pe care le putem aproxima că se vor desfășura într-un anumit loc și timp, într-un spațiu foarte bine conturat; *planificarea pe etape succesive*, modulară, pe baza întocmirii unui document care să cuprindă momentele principale ale acțiunii și modul de soluționare; *planificarea pe diafragme cu bare (Gantt)*, care se bazează pe desfacerea situației de criză în elemente componente, în acțiuni, operațiuni și stabilirea pentru fiecare acțiune a duratei, modului de acțiune și a modului de desfășurare; important aici este aprecierea exactă a momentului de intervenție și modalității de acțiune pentru fiecare element; *analiza drumului (ciclului) critic* al crizei, care țintește ansamblu acțiunilor, succesiunea lor în funcție de caracteristicile fenomenului.

Concluzionăm prin a arăta că, fiecare criză are caracteristicile sale distincte, nu există soluții prestabilite și trebuie apreciată corespunzător. Experiența structurilor de securitate implicate în gestionarea crizelor, în primul sfert de secol al mileniului trei ne oferă posibilitatea să înțelegem câteva învățăminte: încercarea de a gestiona o criză fără folosirea forței; fiecare criză are caracteristicile ei distincte și trebuie tratată în mod corespunzător; dacă măsurile non-violente nu au succes, se trece la acțiuni în forță; gestionarea crizelor trebuie să găsească un limbaj comun, un set de proceduri și mecanisme de prevenire și răspuns; principiile managementului crizei pot constitui un îndrumar pentru reacții eficiente în situații de criză; importanța implicării fiecărui principiu pot diferi, mai ales vis – a – vis de caracteristicile și natura crizei, dar nu trebuie ignorat nici unul dintre ele.

Foarte important este faptul că trebuie să înțelegem foarte bine obiectivele (la vedere sau de cele mai multe ori ascunse) părților implicate în criză. Ca urmare putem anticipa un *model strategic al gestionării crizelor* dacă acceptăm ideea prin care conceptul de management al crizelor poate include și conceptul de război și putem adăuga la principiile strategiei militare: diplomația violenței; bazarea politicii pe superioritate tehnologică; strategia eficienței gestionării crizelor (controlul de la mare distanță datorită informației, rapidității, superioritatea pregătirii personalului, superioritatea mijloacelor de luptă etc.).

Gândirea managerială trebuie să reflecteze asupra nevoii de adaptare, a capacității de planificare, nevoia de înlocuire a structurilor ineficiente, nevoia de regândire și reconsiderare a sistemelor de gestionare a crizelor existente.

În cazul în care un subiect de drept internațional este agresat sau deține informații certe privind declanșarea unui atac asupra sa, are dreptul să acționeze în autoapărare. Luarea în considerare a unei asemenea acțiuni presupune respectarea unor condiții extrem de stricte: indicii clare asupra intenției adversarului; date evidente că pregătirile au ajuns în acel stadiu în care iminența atacului este o certitudine; atacul preventiv elimină riscurile declanșării unui război; există certitudinea că declanșarea unei confruntări de mici proporții este de natură să înlăture pericolul unei confruntări majore.

Regulile de angajare în acțiunile militare sunt directive emise de autoritățile militare competente care precizează circumstanțele și limitele în cadrul cărora forțele armate vor iniția sau vor continua acțiuni de luptă cu forțele adverse.

În timp de pace, regulile de angajare sunt guvernate de principiile necesității și proporționalității, cele două elemente ale autoapărării. *Conform principiului necesității*, recurgerea la forța armată în scop de autoapărare se poate face numai ca răspuns la un act sau o acțiune ostilă sau dacă se manifestă o intenție ostilă din partea unor forțe militare, paramilitare ori asimilate acestora sau din partea unor grupări teroriste. *Principiul proporționalității* cere ca uzul de forță să fie rezonabil ca intensitate, durată și amploare, bazat pe toate datele și informațiile cunoscute de comandant la momentul respectiv, pentru a contracara în mod decisiv actul/acțiunea ostilă ori intenția ostilă, în scopul de a crea o siguranță continuă forțelor militare.

Toate mijloacele existente și posibil să fie folosite pot fi utilizate în scop de autoapărare și pot fi întreprinse orice acțiuni necesare în acest scop. Pentru executarea unor asemenea acțiuni se vor urma câteva reguli: *se încearcă menținerea (sau punerea) situației sub control fără utilizarea forței; se utilizează forța proporțional cu amenințarea, pentru a controla situația; atacul în scopul scoaterii din luptă sau nimicirii; urmărirea imediată a unei forțe ostile.*

Concluzii parțiale: situațiile de criză din primul sfert de secol, manifestările tot mai diversificate și imprevizibile de atac și destabilizare a ordinii publice și a ordinii constituționale au impus o pregătire continuă și permanentă a forțelor Ministerului Afacerilor Interne; s-au evidențiat astfel o serie de principii, metode, tehnici, procedee, pe care am încercat să le explicităm în acest capitol, la o parte

din ele participând nemijlocit; profesionalismul, respectarea demnității umane, presupune integritatea fizică și morală; crizele primului sfert de secol au evidențiat faptul că atunci când nu sunt bine gestionate ele se pot transforma devenind germenii escaladării și tulburării ordinii publice, toate cu efecte imprevizibile și grave; măsurile de ordine publică reprezintă acțiuni speciale pregătite și executate de poliție, determinate de elemente importante, limitate în timp și spațiu, care sunt impuse de concentrări mari de oameni; Serviciul Român de Informații este structura care contribuie cu informații operative pentru realizarea acestei măsuri.

CAPITOLUL V

REALITĂȚI REZOLVĂRI ȘI TENDINȚE. STUDII DE CAZ

Studiu de caz nr.1. Mecanismul crizelor de ordine publică (posibil model al unui mecanism de răspuns la criză)

Considerații generale. Putem să ne gândim, să ne imaginăm un mecanism (model) de răspuns pentru gestionarea crizelor pornind de la definirea conceptelor și sintagmelor aferente situației de criză să apoi să înțelegem foarte bine ce înseamnă managementul crizei.

Criza reprezintă (în accepțiune generală) o manifestare violentă a diferendelor (contradicțiilor, dintr-un anumit domeniu, un moment critic, de sacrificiu) în derularea unei activități, depășirea unui prag critic, având ca rezultat schimbarea în datele sale esențiale a stării sistemului. Criza, de cele mai multe ori nu știm când începe, nu putem aprecia când se termină, totdeauna sunt vești, dar majoritatea sunt negative. Dar, finalitatea crizei aduce și efecte pozitive. Ordinea și dezordinea (haosul) se succed, totdeauna după o stare de dezordine apare ordinea care trebuie gestionată și întreținută.

Modelul (mecanismul) de răspuns pentru managementul crizelor trebuie să parcurgă (includă), de regulă, următoarele activități: prevederea (prognozarea) situațiilor de criză; monitorizarea situațiilor; identificarea cauzelor, caracteristicilor, tipologiei și trăsăturilor crizei; luarea măsurilor pentru reducerea pericolului de a ajunge a crizei în situația (punctul) critic; dezangajarea; restabilirea situației inițiale; eliminarea cauzelor și efectelor crizei.

Previziunea (prevederea, prognozarea) asigură condițiile necesare pentru realizarea (întocmirea) din timp a planurilor de răspuns, constituirea dispozitivelor de acțiune pentru a rezolva asemenea situații.

Monitorizarea situațiilor care pot genera sau au generat crize de ordine publică, trebuie să fie o activitate permanentă de urmărire, pe de o parte a tuturor elementelor (părților) participante și pe de altă parte a cauzelor care au generat criza.

Identificarea cauzelor crizei este o activitate importantă, poate cea mai importantă, care are ca obiect de activitate stabilirea cu cât mai multă exactitate a tuturor elementelor implicate în situația de criză, a direcțiilor de acțiune, cu accent pe factorii care încetinesc sau accelerează evoluția sistemului spre starea de criză.

Luarea măsurilor pentru limitarea ajungerii crizei în situația (punctul) critic se desfășoară de regulă în cazul crizelor care au fost imprevizibile, nu au putut fi prognozate, s-au declanșat spontan și au surprins chiar și organismele create pentru gestionarea acestora.

Dezangajarea, este o activitate care se desfășoară după consemnarea momentului de conflict care presupune: cunoașterea și controlul actelor violente, nivelul acestora; descreșterea nivelului actelor violente; eliminarea (cel puțin parțială) a unora din cauzele care au generat situația de criză; luarea tuturor măsurilor pentru a rezolva în cel mai scurt timp criza.

Restabilirea situației inițiale (cel puțin în părțile fundamentale care asigură funcționarea sistemului) presupune dezamorsarea situației conflictuale, în prima fază până la nivelul la care cauzele crizei nu mai pot evolua, nu mai pot afecta sistemul într-un grad semnificativ, așadar să nu mai existe cauze (germeni) pentru a relansa criza (conflictul).

Eliminarea cauzelor crizei, este etapa cea mai dificilă de executat după încheierea conflictului, uneori necesitând o delimitare clară între cauză și efect.

Modelul(mecanismul) de răspuns pentru managementul crizelor presupune o paletă lungă de măsuri, activități, resurse umane și materiale cu rolul de a prognoza, prevedea, previziona, monitoriza și mai ales de a acționa în așa fel încât tensiunile, contradicțiile, neînțelegerile, dezacordurile, divergențele apărute(indiferent de numărul părților implicate în conflict) să poată fi eliminate sau puse sub control la un asemenea nivel să nu devină inconciliabile, să nu degenereze în conflict, sau dacă criza s-a declanșat, să creeze condiții pentru a reveni la ordinea de drept și la consolidarea acesteia.

Studiu de caz nr.2. Introducere în arta rezolvării conflictelor

Strategia de reformare a Ministerului Afacerilor Interne vizează tocmai acesta punții (puncte) obligatorii de trecere și din această perspectivă, strategia vizează asemenea puncte obligatorii de trecere, așa încât, în calitate de absolvent al Academiei de Poliție am considerat că ar fi oportun și necesar să abordez, bazându-mă și pe experiența acumulată în activitatea profesională desfășurată de-a lungul a peste 20 de ani, câteva aspecte rezultate din practica conducerii structurilor din Ministerul Afacerilor Interne, legate de principii, metode, experiențe și procedee de rezolvare a conflictelor, care în final, aș putea să o definim ca arta rezolvării conflictelor.

Un scenariu (școală,algoritm)standard al unui algoritm al unui conflict carespacă de sub control,o ia razna, va trece prin următoarele etape: dezacord, personificare, extinderea problematicii conflictului, renunțarea(abandonarea) dialogului, ostilitate deschisă, polarizare.

Încercăm acum o definiție a conflictului: *conflictele sunt dezacorduri între oameni care, nerezolvate pot duce la stări de tensiune cu urmări imprevizibile.*

Argumentele acestei definiții sunt următoarele: conflictele pot duce la progres sau haos(în funcție de modul în care le trăim și le înțelegem), fac parte din viața noastră, constituie miezul schimbării și necontrolate, pot avea efecte imprevizibile; comportamentul uman este dispus la animozitate, violență (de orice fel); înțelegerea primelor două argumente, ne ajută să înțelegem conflictele, să le gestionăm într-un mod instinctiv, să găsim posibilitatea de a face acest lucru în scop pozitiv. Soluția conflictului este o oportunitate pe care cineva ar pute-o înțelege sau nu. Astfel spus, treaba managerului este de a facilita dialoguri și prezenta posibilități, nu de a spune oamenilor ceea ce este corect și ce nu este corect.

O abordare proactivă a soluționării unui conflict, având în vedere că toate, indiferent de intensitatea lor sunt declanșate și întreținute de oameni, trebuie să se bazeze pe principii dintre care enumerăm: nimeni nu deține monopolul adevărului; părțile din conflict să nu se transforme în oponenți individuali; întregul proces să urmărească rezolvarea câștig-câștig; chiar dacă conflictele deranjează și trebuie să le înlăturăm, ele reprezintă o realitate cu care trebuie să ne confruntăm; părțile trebuie să fie active și să-și împartă responsabilitatea; deși omul este o insulă, trebuie să cunoască faptul că toate insulele se întâlnesc în ocean.

Există multe moduri de analiză a soluționării unor conflicte, exprimate prin modele și cifre, dar, ele nu reprezintă realitatea, ci mai degrabă dimensiuni ale

conflictului. De cele mai multe ori, conflictele sunt combinate și se acoperă unul pe altul. Dacă luăm numai noile conflicte ale ultimelor două secole, cauzele adevărate nu au avut nimic de-a face cu cauzele declanșării conflictului, la unele dintre ele nici azi nu avem o imagine clară. Dacă am putea și înțelege punctul central al unui conflict, am putea decide modul de reacție. Nu putem negocia valori și sentimente, dar putem avea dialoguri cu privire la ele, putem să ne înțelegem mai bine noi cu noi și noi cu ceilalți.

Conflictele instrumentale, se referă la mijloace, metode, proceduri, structuri, aspecte tangențiale, rezolvarea lor urmărind o soluție (rezoluție).

Conflictele de interes, au ca obiect de declanșare aspecte cu privire la alocarea timpului, locurilor, muncii, spațiului etc., sunt abordate prin negocieri și au ca obiectiv final ajungerea la acorduri.

Conflictele cu privire la valoare, exprimă valorile personale sau culturale pentru care suntem dispuși să luptăm, fiind vorba de autogonisme morale, sau de tradiții, religie, credințe politice, drepturile omului.

Conflictele personale, reprezintă a patra dimensiune a conflictelor care ar putea afecta viața zilnică, dar poate crea și multe confuzii; sentimente adânci și adesea ascunse pot juca rolul principal și părțile devin nesigure și vulnerabile.

Concluzionând asupra celor patru dimensiuni ale conflictelor, constatăm că în viața reală acestea sunt complet întrepătrunse, combinate, fiind foarte greu de găsit un anumit model pentru rezolvarea unui conflict.

Înțelegerea conflictelor, se evidențiază prin eforturile depuse pentru cunoașterea (mai mult sau mai puțin) a scenariului; prezentăm câteva realități: orice conflict este unic, indiferent de nivel; nu există două conflicte identice; individul, cultura, religia, contextul social își va lăsa amprenta pe fiecare ciocnire; există o amplificare distructivă (un anumit scenariu) conform căreia acționăm (pare a fi universal); este bine să anticipăm scenariul, doar cunoscându-l putem să gândim (reflectăm) ce jocuri din cele existente jucăm în cazul conflictului (tragediei).

Am prezentat un extras, aplicabil și la noi, al unor cercetători din Danemarca și Irlanda, pigmentându-l cu realitățile românești în cazul managementului ordinii publice. Amplificarea (intensificarea) conflictului presupune mai multe etape, fiecare cu particularitățile și caracteristicile ei precum și metode, modalități de atenuare a acestuia. Acestea sunt: dezacord, personificare, extindere, abandonarea dialogului, amplificarea ostilităților părților implicate în conflict, ostilitate fățișă,

polarizare. Urmărind această schemă, dezvoltarea poate fi previzibilă, dar nu inevitabilă.

În încheiere, vom prezenta, pe baza experienței noastre, câteva stiluri de abordare a conflictului în organizațiile militare. Conflictul apare atunci când există nevoi și interese diferite (incompatibile). Cheia o reprezintă existența abilităților și competențelor în toate domeniile, pentru a putea genera variante de răspunsuri.

- Competiția, un stil puternic în care una din părți utilizează abilitatea, argumentația, poziția de putere sau control a resurselor pentru a putea realiza propriile obiective. Înseamnă, încercarea de a câștiga, lupta pentru drepturile proprii, apărarea unei poziții pe care una din părți o consideră corectă.

- Dacă părțile își mențin punctele de vedere, este greu să se ajungă la un acord în rezolvarea conflictelor. Se ajunge la un compromis, cu care părțile sunt (sau par că sunt) de acord. Este o soluție de compromis. Aflarea nevoilor și intereselor care stau la baza conflictului, reprezintă o abordare creativă; ambele părți ies învingătoare și cu o relație puternică.

- Găsirea unui număr de soluții și alegerea uneia, este o etapă relaxantă, caracterizată de schimbări: de la neîncredere la bună voință, de la persistență la generozitate. Ideea este să nu hotărăști prea devreme.

- Etapa în care ambele părți pot câștiga, după parcurgerea celorlalte etape este caracterizată de o atmosferă generală relaxantă, soluția aleasă este satisfăcătoare pentru ambele părți, acordurile încheiate fiind concrete și raționale.

- Comunicarea implică rezolvarea conflictului fără intervenția unei a treia părți. Acordul poate fi încheiat într-o modalitate pozitivă (abilități bune de negociere) sau o modalitate negativă (violență, intimidare, evitare, exploatarea puterii existente a unei părți).

- Negocierea, un proces prin care părțile implicate în conflict ajung la un acord prin schimb de informații și abilități de negociere (pozițiile părților sunt ajustate până se ajunge la un acord nou).

- Negocierea asistată, include o a treia parte pentru a ajunge la un acord; depinde de puterea de negociere și abilitatea celei de-a treia părți în procesul de negociere.

- Cedarea, luarea în considerație a cerințelor părții adverse, în detrimentul obiectivelor proprii. Cedarea în favoarea punctelor de vedere ale celorlalte, poate tinde la conciliere. Acest stil este cooperant în organizații mici.

- Evitarea(conflictul nu este abandonat) poate poate însemna diplomație, să nu iei în dezbatere probleme, retragerea dintr-o situație dificilă.
- Compromis-împărțire, soluția acceptată reciproc de ambele părți aflate în conflict. Împărțirea diferențelor, schimbul de concesi, căutarea unui monitor comun, sunt eforturi pentru realizarea unui compromis.
- Colaborarea reprezintă eforturile depuse pentru a găsi soluții acceptabile de ambele părți. Necesită experiență, o privire amănunțită asupra intereselor din spatele părților implicate în conflict pentru a găsi un teren comun.
- Nu există un singur stil de abordare a conflictului care să fie și corect. Scopul și obiectivele celor care se implică în rezolvarea conflictelor, trebuie să aibă la bază abilități diferite în situații și relații adecvate.

Studiu de caz nr.3. Fenomenul migrației la început de secol și mileniu

Fenomenul migraționist internațional a așezat în fața cetățenilor europeni o problemă extrem de greu de înțeles și spinoasă, care a devenit o componentă extrem de importantă în planul relațiilor globale, în care aproape toate statele sunt implicate. Ultimile evoluții în plan internațional, volumul imens de refugiați declanșat în 2015 și continuat oarecum sporadic în 2016, a adus în fața analiștilor și decidenților politici și militari o serie de probleme dintre care se detașează două: necesitatea și dorința economiilor europene de a suplini necesarul de forță de muncă, atât calificată cât și necalificată în diferite domenii de interes; migrația internațională (mai ales cea de origine musulmană), asemuită în contextul actual ca o posibilă armă economică, culturală, socială (etnică, religioasă) și ideologică, cu influență mai ales asupra culturii europene creștine și economiilor europene.

Cauzele principale sunt diversificate și marcate de factori care împing populațiile dintr-un anumit teritoriu și factori care atrag spre un anumit teritoriu. Acestea sunt: căutarea unui loc de muncă (mai bun sau mai bine plătit); foamea, persecuțiile politice, religioase, discriminările etnice; condițiile climatice neprielnice; condiții mai bune de viață și protecție socială; securitate personală; programe speciale care se acordă emigranților; incapacitatea pieței forței de muncă de a absorbi fluxurile de lucrători restructurați ; presiunea demografică; modificarea veniturilor, a proprietății, specificului cultural; încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

Principalele caracteristici ale fenomenului migraționist: de obicei presupune distanțe scurte; tendința principală spre orașe mari; de regulă, sunt tineri; bărbați

52,5%, femei 47,5%; țări transnaționale de destinație: SUA, Canada, Australia, Noua Zeilândă, Germania, Marea Britanie, Franța, Arabia Saudită, Italia, Spania, Portugalia, Grecia.

Pentru migrantul din țara de origine în scopul integrării trebuie: cunoașterea limbii, accesul la educație și piața muncii, mobilitate profesională, egalitatea în fața legii, libertatea culturală și religioasă, respect pentru tradițiile țării de destinație.

Pentru țara de destinație, în scopul integrării, trebuie: toleranță și deschidere, acordul de primire, acces la informații, toleranță și dialog intercultural, respectare condiției, tradițiilor și culturii imigranților.

Riscuri: stare tensionată pentru comunitățile rezidente (alimentată de diferențe etnice și religioase); pierderea identității statale prin numărul crescut de migranți care sunt acceptați în țările de destinație; întărirea securității la granițe (tranzit scăzut); intensificarea violențelor împotriva migranților; vulnerabilități pentru țările de destinație create de integrarea migranților; costuri amplificate de construcție și întreținerea taberelor în țările de destinație; țările UE nu pot gestiona singure fluxurile migraționiste, trebuind echilibrate eforturile și asumarea costurilor; migrația personalului calificat este un factor de risc atât pentru țările de origine cât și pentru cele de destinație; apariția unor noi forme de tensiuni din cauza globalizării; modificarea conflictelor etnice și exacerbarea naționalismului; lărgirea ariei geografice și diversificarea mijloacelor de acțiune amenințărilor transfrontaliere; amplificarea fenomenului de imigrare a specialiștilor din domenii de vârf; pierderea controlului statului asupra unor sectoare; menținerea stării de incertitudine și insecuritate socială; răspândirea unor maladii și viruși; deteriorarea sistemului educațional; poluarea morală și culturală.

Oportunități: forța de muncă a migranților ajută economiile țărilor de destinație; colaborarea structurilor statale în vederea micșorării numărului de persoane (migrațiuni ilegale); ocuparea locurilor de muncă din domeniile deficitare cu forță de muncă specializată; redistribuirea migranților către alte state cu același deficit; prevenirea conflictelor și consolidarea statului; cooperarea pentru dezvoltare, reducerea factorilor de atracție care determină deplasarea migranților (acces la informații, imagine realistă a condițiilor de viață în UE); fluxul migraționist poate constitui unul din acceleratorii creșterii economice; creșterea calității procesului de migrație (echilibrarea beneficiilor între țările de destinație și cele de origine).

În planul globalizării, fenomenul migraționist generează probleme serioase, mai ales asupra statelor care se confruntă cu probleme care țin de domeniul creșterii natalității și asigurării forței de muncă pentru o dezvoltare economică susținută, până la cele vitale de asigurare a securității și de apărare, într-un mediu fluid, o lume aflată în permanentă schimbare, guvernată de relații complexe, cu mulți factori incerti, mari actori și actori de cele mai multe ori imprevizibili.

Impactul migrației în plan politic. Deși majoritatea politicianilor europeni au fost împotriva politicii „ușilor deschise” (exprimarea cancelarului german Angela Merkel), fenomenul (fluxul) migraționist a generat o reacție întârziată a statelor UE, exprimată prin: politica procentelor / numărului de refugiați stabilit / adoptat pentru integrare / găzduire fiecărui stat UE, a generat reacții aprinse la nivelul politicilor regionale; Europa a asistat (nu fără discuții aprinse și poziții divergente), la diferite măsuri de contracararea migrației; evidențiem construirea unor garduri pe frontiere (Ungaria) și blocarea punctelor de trecere a frontierei (Austria, Serbia, Croația, Slovenia).

Impactul migrației în plan economic: contribuie la furnizarea unei forțe de muncă ieftină și de multe ori înalt calificate pentru piața muncii și economiile din statele de destinație; conduce (în timp) la crearea unor tulburări sindicale și probleme economice statelor unde se stabilesc imigranții; afectează numărul de locuri de muncă pentru cetățenii din statele de origine; schimbarea lentă și progresivă a demografiilor statelor respective; formarea unor noi generații de imigranți, care se naște în statele respective și, care este posibil, să nu adopte cultura statelor de destinație, schimbând echilibrul demografic, tradițiile și cultura statelor de destinație; acoperă parte din forța de muncă, dar pot intra în concurență cu populația locală; realizează munci evitate de autohtoni; dezechilibrarea economică prin pierderea de capital (pentru țările de origine).

Impactul migrației în plan ideologic: favorizează răspândirea credinței și culturii musulmane în statele preponderent creștine, care conduce la posibile conflicte ideologice și culturale, apariția unor structuri radicale religioase; cultura are de suferit prin depopularea țărilor de origine și se propagă în țările de destinație.

Impactul migrației în plan demografic: fenomenul migraționist contribuie la creșterea populației, modificarea raportului de vârstă, componenței sociale, etnice și religioase; statele europene se confruntă în prezent cu fertilitatea scăzută și îmbătrânirea (12 milioane de europeni vor ieși la pensie până în 2025) și o economie competitivă, dinamică, bazată pe cunoaștere presupune atragerea forței

de muncă calificate; cercetătorii sunt calați pe problematica securității, iar marii actori, statele, regiunile sunt într-o acerbă competiție pentru atragerea forței de muncă (ale cererii și ofertei); în țările puternice, foarte bine dezvoltate economic, există supoziția că actuala realitate demografică va rămâne realitate o mare perioadă de timp.

Impactul migrației în plan social: diversitate culturală; face dificilă integrarea socială; limitarea comunicării; victime ale unor crime sau infracțiuni (datorită marginalizării); infracționalitate crescută în rândul lor; necesitatea existenței unor cursuri speciale; modificarea relațiilor părinți-copii, soț-soție (membrul care se întoarce aduce în familie vicii care deranjează și obiceiuri noi); dacă numărul de migranți este mare, cultura în țările de destinație devine o problemă, multiculturalismul se realizează greu, se menține greu și poate genera conflicte; religiile diferă ca interpretare, religia islamistă propagă o gândire radicală, cu finalitate în multe tipuri de conflicte împotriva altor confesiuni sau chiar atentate teroriste; există riscul ca migranții să fie discriminați prin sisteme de securitate sociale, legile muncii sau practicile angajatorilor.

Fenomenul migraționist în România. România se află la confluența rutelor fluxurilor migraționiste, atât cele legale cât și cele ilegale. Perioada anilor 1990 a fost atractivă, unde străinii se bucurau de anumite facilități privind intrarea, șederea, desfășurarea unor activități comerciale, având o caracteristică bipolară. Situația s-a schimbat din a doua jumătate a anului 2011 până în prezent, în contextul mișcărilor sociale din țările din sudul Africii și *primăvara arabă*. România, stat membru al UE (2070 km frontieră estică), este expusă riscurilor de migrație (legală și ilegală), are totuși o atractivitate scăzută pentru țările din America Centrală și America de Sud. Autoritățile române urmăresc atent gestionarea fluxurilor migratorii în regiune, considerând aceste fluxuri ca un potențial risc la stabilitatea și siguranța comunității legale, și, ca un elev silitor, a căutat să răspundă tuturor cerințelor UE. La finele anului 2015 peste 110.000 cetățeni străini se aflau pe teritoriul României, stabilindu-și reședința (temporală/permanentă) în localități dezvoltate din punct de vedere economic (aproape o treime în București). România derulează programe de integrare a rromilor (de la a căror dezrobire au trecut 150 de ani); un număr mic de migranți ar fi acceptabil, dar un număr mare, de câteva mii sau mai mare necesită creșteri financiare și ridică mari probleme. România, vizavi de fenomenul migrației, este *țară de origine* pentru migranți, principalele cauze fiind două: dezvoltarea

economică și trecerea de la comunism la democrație. *România țară de destinație*, situație care aduce atât beneficii cât și provocări. România, *țara de tranzit*, tranzitul migrantilor fiind cea mai complexă problemă a migrației, statisticile fiind ascunse publicului. Perspectiva demografică a populației României 2050: în anul de grație 2015, 2,8 milioane de persoane au migrat din România și 60.000 cetățeni străini au venit căutând un loc de muncă; până în 2030 se anticipează o scădere drastică a populației (Sud – Muntenia, aproximativ 525.000 locuitori, Sud-Vest – Oltenia, aproximativ 400.000 locuitori); în anul 2030, numărul tinerilor se va reduce în toate regiunile cu 26-40%, iar în 2050 reducerea va fi de 44-63%; în 2050 regiunile București/Ilfov și Sud-Vest – Oltenia, vor înregistra ponderea cea mai mică a tinerilor; populația aptă de muncă a crescut în primul sfert de secol cu 0,4% anual.

Concluzii și învățăminte. Migrația a existat și va exista, dar cu intensități diferite de la o etapă istorică la alta. La nivelul UE, stabilirea unei politici comune privind fenomenul migraționist rămâne un obiectiv ambițios. Viitorul va impune modificări de atitudine și corelarea schimbărilor politice și demografice (declinuri demografice). Fenomenul migraționist are o importanță vitală în acoperirea nevoii de forță de muncă; este nevoie de o politică (și în UE) privind migrația economică. O reacție proactivă împotriva terorismului (metodă rapidă de manifestare a fenomenului migraționist), crearea unor structuri de coordonare operativă, elaborarea de programe cu privire la evenimentele teroriste. Europa a arătat că nu este pregătită să gestioneze pericolul terorist (la nivelul instituțiilor abilitate și al populației); poate deveni câmp de confruntare între diverse fracțiuni religioase musulmane. Populația activă a Europei, în orizontul anilor 2060, va scădea cu 50 milioane de oameni, fapt ce necesită încurajarea fluxului migraționist. Statele cu populație numeroasă (Italia, Spania, Franța, Germania) vor avea aceiași parametri demografici datorită fluxului migraționist pozitiv. Migrația reprezintă o problemă atât pentru țările de origine cât și pentru țările de destinație, solicitând o dezvoltare, un dialog rațional în scopul obținerii unor avantaje pentru ambele părți. Preluarea unui refugiat în România (calcul aproximativ) costă 16.500 euro pentru perioada 2015-2020 (cofinanțarea statului român 25%); costul integrării este greu de stabilit, existând foarte multe necunoscute (loc de muncă, educație, asistență socială etc.). Dar apare la orizont problema corectitudinii față de proprii cetățeni: *cum să le acorzi condiții și drepturi care pentru unii cetățeni români reprezintă un lux, iar unii dintre ei nu-și pot plăti impozitele?!* În ultima perioadă

constatăm apariția unui fenomen migraționist inversat, cu efecte pozitive, întoarcerea cercetătorilor în țările de origine (China, Taiwan, India). Analiza crizei migrației actuale arată faptul că reducerea sau stoparea migrației va adânci deficitul economic al țărilor cu probleme pe piața muncii. În următorii 15 ani principalele fluxuri migraționiste se vor canaliza pe trei direcții: din Asia, America Centrală, America de Sud către SUA și Canada; din Africa de Nord, Orientul Mijlociu, Asia, fostele țări comunitare din Europa de Est și Euroasia către Europa; între țările în curs de dezvoltare care privesc America de Sud, Africa subsahariană, Orientul Mijlociu, Asia și regiunea Pacificului, fostele țări comuniste. Remarcăm și Politica Europeană de Vecinătate care a creat un sistem de vecinătate prietenoasă, oferind sprijin comercial și aparticipare la piața comună. Având în vedere fluxurile migraționiste care caracterizează dinamica mediului de securitate, diversitatea și imprevizibilitatea factorilor de risc, vulnerabilitățile și oportunitățile ce se deschid, statele trebuie să se ocupe atât de proprii cetățeni cât și de imigranți, să contureze și să pună în aplicare seturi de reglementări armonizate la nivelul național și internațional. Fluxul migraționist internațional nu este alimentat de lipsa dezvoltării economice și de însăși dezvoltarea în sine. Toate economiile s-au dezvoltat prin dislocarea locuitorilor din mediul de viață tradițional (vezi emigrarea românilor în SUA la finele secolului XIX). Economii dezvoltate (țările de destinație) au instituții cu *slujbe bune* și instituții cu *slujbe proaste*, neatractive pentru localnici, ocupate cu imigranți.

O ultimă concluzie referitoare la fluxurile migraționiste internaționale este faptul (realitatea) că sistemul politic (politicienii) descoperă, uneori, cu surprindere sau cu nemulțumire, faptul că este mult mai ușor să declanșezi migrația decât să o oprești. Istoria ne îndeamnă să înțelegem că fluxurile de migrați au o viață mai scurtă sau mai lungă, nu sunt veșnice, ca atare, sunt limitate ca durată, corelând istoric cu perioada de dezvoltare economică. Dar, uneori, o parte din politicieni transformă politica migrației în imagini și dezbateri politice publice, cu consecințe imprevizibile (cazul recent Brexitul) unde viitorul tinerei generații a fost decis de vârsta a treia, intoxicată de discursul naționalist.

Studiu de caz nr.4. Participarea Ministerului Afacerilor Interne la acțiuni în afara teritoriului național

Ierarhizarea centrelor de putere a cunoscut o modificare semnificativă, atât prin schimbarea modului în care protagoniștii își asumă și joacă rolurile, cât și prin accentuarea treptată a tendințelor de reconfigurare strategică a parteneriatelor, în

funcție de interesele și obiectivele de securitate ale principalilor actori. Pentru a reacționa eficient la noile provocări la adresa păcii și securității, în perioada de după încheierea Războiului Rece, a fost necesară cooperarea și coordonarea acțiunilor ONU, NATO, UE, OSCE și a altor organizații internaționale.

Astăzi la nivelul structurilor de securitate regionale, zonale, și globale are loc un proces continuu de regândire, reaşezare și redefinire a raporturilor de putere cu efecte directe asupra securității europene și euroatlantice, încercându-se excluderea germenilor unor confruntări militare. Totuși mai ales în plan regional, există state cu deficiențe politice, economice, sociale, culturale și militare privind realizarea proceselor de reformă, reaprinderea unor dispute teritoriale, rivalități religioase și etnice, la care se adaugă și unele crize politico-militare nerezolvate ce se pot extinde, datorită potențialului destabilizator în zonele limitrofe ale crizei, fiind totodată generatoare de amenințări și pericole la adresa statului.

Aflată între primele state membre ale Uniunii Europene în ceea ce privește contribuția la misiuni, România și-a manifestat constant interesul pentru consolidarea rolului crescut și afirmării vizibile a UE la nivel global, în cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comune, inclusiv prin participarea cu experți (polițiști, jandarmi, militari, diplomați) la misiunile civile desfășurate sub coordonarea Serviciului European de Acțiune Externă.

Am prezentat în cadrul tezei de doctorat o analiză a principalelor participări ale Ministerului Afacerilor Interne în misiuni internaționale sub egida ONU, NATO, UE, OSCE, evidențiind baza legală, forțele participante, mandatul misiunii, concluzii și învățăminte. Principalele misiuni le prezentăm enunțiativ în continuare.

Participarea Ministerului Afacerilor Interne în misiuni internaționale sub egida O.N.U: Misiunea ONU din Republica Democratică Congo (MONUSCO); Misiunea ONU din Haiti (MINUSTAH); Misiunea ONU din Timorul de Est (UNMIT).

Participarea Ministerului Afacerilor Interne în misiuni internaționale organizate sub egida Uniunii Europene și NATO: Misiunea UE de monitorizare din Georgia (EUMM); Misiunea de implementare a legii în Kosovo (EULEX); Misiunea UE din Afganistan (EUPOL) / NATO Training Mission în Afganistan (NTM-A); Misiunea de poliție a UE în Afganistan (EUPOL); Misiunea NATO de pregătire a poliției afgane (NTM-A); Misiunea UE de asistență la frontieră în

Moldova și Ucraina (EUBAM); Misiunea UE de asistență la frontieră din Rafah (EUBAM).

*Participarea Ministerului Afacerilor Interne la misiunea OSCE:*Misiunea OSCE din SKOPJE

Concluzii și învățăminte. Participarea Ministerului Afacerilor Interne va viza în continuare cu precădere regiunile de interes major pentru securitatea României (cu prioritate, Balcanii de Vest și spațiul extins al Mării Negre, inclusiv zona Caucazului, Orientul Mijlociu, precum și Afganistanul, unde România are deja un angajament solid și pe termen lung, materializat și printr-o contribuție militară consistentă). Desigur, aceasta nu va exclude participarea, de la caz la caz, la misiuni civile ale UE în alte spații geografice, în funcție de specificul misiunilor respective, de resursele umane și financiare disponibile. Obiectivul final este acela al construcției unei structuri interne solide, care, pe baza experienței importante deja dobândite de România în ceea ce privește participarea cu experți civili la misiuni internaționale, să furnizeze procedurile/mecanismele și capacitățile de bază necesare pentru o implicare mai structurată a României în astfel de misiuni. Obiectivul Ministerului Afacerilor Interne trebuie să fie acela de a asigura în mod constant o participare semnificativă la misiuni civile și civil-militare ale UE în concordanță cu obiectivul general de a fi un participant activ atât la formularea, cât și la implementarea PSAC. În contextul celor expuse, se va urmări o mai mare coerență a acțiunii externe a României. Aceasta va viza o coerență sporită între participarea civilă și cea militară la misiuni și operații internaționale, conform conceptului de abordare cuprinzătoare promovat în prezent la nivel internațional, precum și o coordonare cât mai strânsă între aceste participări și asistența pentru dezvoltare acordată de România, pentru a asigura o eficiență cât mai mare pe principiul concentrării de efort a implicării României în activități care au ca obiectiv general comun asigurarea securității și stabilității internaționale.

România va urmări în mod constant o reprezentare corespunzătoare la nivelul conducerii misiunilor civile ale UE, ca modalitate de a-și promova obiectivele în ceea ce privește rolul UE în gestionarea crizelor nu numai la nivel de politică, ci inclusiv în procesul de planificare și implementare a misiunilor. În prezent, *România ocupă locul 64 din 117 state membre contribuitoare cu trupe și poliție la operațiunile ONU de menținere a păcii.* Pe lângă numărul actual, apreciabil, de militari și polițiști români desfășurați în operațiuni de menținere a păcii, contribuțiile anterioare la operațiuni de anvergură (ex. Somalia și Angola),

deosebit de apreciate pe plan extern, au conferit deja României o crescută vizibilitate și prestigiu în cadrul sistemului Națiunilor Unite.

CONCLUZII ȘI PROPUNERI

Ministerul Afacerilor Interne, ancorat permanent la reechilibrarea mediului național și internațional a parcurs toate aceste etape de reformă, și chiar dacă în ultimii 25 de ani s-a întâlnit cu situații la care nici nu va fi gândit înainte de 1989 a reușit să asigure ordinea și siguranța publică și ordinea constituțională.

Toate acestea au fost posibile pentru că s-a avut în vedere o atitudine proactivă a factorilor de conducere de la toate nivelele ierarhice, strategiile și modalitățile de acțiune s-au regândit și reformat continuu, s-a realizat un echilibru dinamic al conducerii, care se reflectă în conținutul și ritmul deciziilor și acțiunilor desfășurate de structurile Ministerului Afacerilor Interne pentru îndeplinirea misiunilor.

Tematica conflictelor mai ales a celor organizaționale este complicată și agravată cel mai adesea de relațiile de subordonare și supraordonare din cadrul diferitelor structuri operaționale. Conflictele dintre șefi și subalterni (miezul problemei) constă chiar dacă cei implicați în astfel de situații nu le recunosc prezența (uneori se prefac că nici nu există) majoritatea oamenilor se comportă la întâmplare în cadrul colectivelor (organizațiilor) după impulsuri spontane, fără o pregătire prealabilă. Altfel spus, majoritatea oamenilor se comportă după bunul plac, după tactul care îl caracterizează în general, pe baza unei experiențe personale (mai mult sau mai puțin eficiente). Managementul conflictelor rămâne (prin efecte și actualitate) unul dintre cele mai importante domenii ale managementului, o disciplină academică care merită întreaga atenție a managerilor.

Noua arhitectură comună și colectivă, a generat în repetate rânduri redefinirea factorului militar, în special în privința competențelor materiale și teritoriale de natură polițienească și în îndeplinirea unor misiuni de securitate publică. În domeniul ordinii publice, a cărui scop este creșterea gradului de siguranță al cetățenilor, trebuie să se reglementeze corect și coerent atribuțiunile și competențele instituțiilor abilitate cu asigurarea ordinii publice și a ordinii constituționale. Se apreciază că Jandarmeria, subordonată structurilor guvernamentale, își caută legitimitatea sub umbrela exigențelor disciplinei militare, sustrăgându-se în acest mod controlului comunității. Pentru eliminarea acestor ambiguități funcționale este necesară crearea și implementarea unei strategii coerente de securitate publică, strategie care impune regândirea și adoptarea

continuuă a competențelor prin delimitarea lor materială și teritorială. Desigur resursele necesare unei asemenea acțiuni pot face obiectul unei analize riguroase, pentru a stabili tipul de reacție față de problematica securității publice ce își permite societatea la un moment dat.

- România și-a manifestat conștient interesul și și-a consolidat rolul în afirmarea UE la nivel global în cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comune, inclusiv prin participarea cu experți (polițiști, jandarmi, militari, diplomați) la misiunile civile desfășurate sub coordonarea Serviciului European de Acțiuni Externe. S-a urmărit o coordonare corectă și coerentă între această participare și asistența pentru dezvoltare acordată de România pentru a asigura o eficiență cât mai mare, pe principiul concentrării efortului, a implicării României în activități care au ca obiectiv general comun asigurarea securității și stabilității internaționale.

- “*A conduce înseamnă a decide*”, reprezintă expresia care exprimă importanța activității decizionale în cadrul procesului de planificare a managementului gestionării ordinii publice. Abordările științifice au fost orientate spre explorarea din diverse perspective a rolului deosebit al deciziei în ansamblu procesului decizional; multitudinea investigațiilor a determinat abordarea procesului deciziei într-un subcapitol separat, dinamic al demersului nostru științific.

- Fizionomia și dinamica mediului internațional este marcată de o diversitate de cauze, caracterizate de tensiuni interne, tulburări, stări excepționale, toate încadrându-se în situația contrară ordinii și siguranței publice, fiind percepute ca principale amenințări la adresa stabilității interne și a securității naționale.

- Elaborarea deciziei constituie esența actului de conducere în structurile Ministerului Afacerilor Interne care participă la gestionarea crizelor. Personalul care participă la elaborarea deciziei trebuie să parcurgă pas cu pas o viitoare situație, să stabilească o succesiune logică a evenimentelor, fapt ce conduce la o viziune de ansamblu asupra variantelor (alternativelor) de acțiune. În procesul de decizie managerul/comandantul/șeful se sprijină reciproc, conducătorul se concentrează asupra deciziei iar staff-ul său asupra detaliilor.

- În fiecare organizație, indiferent de domeniul de activitate, pot apare perturbații, tulburări, disfuncții care să pună în pericol normalitatea sistemului sau chiar reputația acestuia. O primă concluzie arată că dinamica factorilor de risc care pot genera stări de criză, se pot manifesta combinat, independent, preponderant unii

de alții, sau, lucrul cel mai grav, pot produce o reacție în lanț, cu urmări imprevizibile și cu consecințe periculoase pentru ordinea și siguranța publică.

- Un rol important în managementul crizelor îl are mass-media, care, prin modul cum formulează și transmite mesajele poate influența (uneori hotărâtor) dinamica situațiilor de criză, contribuind, la protejarea sau la afectarea intereselor naționale.

- Tipologia, trăsăturile și caracteristicile crizei, are un efect important în stabilirea parametrilor modelării acesteia, care trebuie să țină cont de modalitatea și domeniul de manifestare.

- Orice criză este un eveniment(direct sau indirect, grav sau mai puțin grav, pregătit sau mai puțin pregătit) care se adresează, are drept țintă anumite categorii de public. Acestea caută să găsească o serie de cauze care să explice criza, iar publicul de cele mai multe ori are ațintită atenția asupra efectelor, neglijând cauzele care au declanșat criza. Rapiditatea cu care se desfășoară situațiile de criză face ca aceasta să scape de sub control. Aici intervine măiestria, arta, pregătirea managerului/conducătorului/șefului cu atribuții și responsabilități în domeniul ordinii publice care trebuie să dea dovadă de pregătire, gândire tactică și strategică, discernământ, fermitate, responsabilitate, motivație superioară, altruism și de ce nu, chiar patriotism în aplicarea legii.

- Demersul științific aferent temei tezei de doctorat, încearcă și reușește să prezinte câteva din situațiile care, necunoscute și necontrolate, pot să evolueze de la normalitate la o stare tensionată, iar atunci când nu se iau și nu s-au gândit din timp prin mecanisme de răspuns la criză, măsurile corespunzătoare, în toate fazele evoluției crizelor acesta se îndreaptă cu certitudine către situații tensionate de criză(politică, economică, financiară, militară, culturală, etnică, religioasă sau de altă natură).

- Pe măsură ce NATO, privește spre viitor experții politicii dezbat *noul Articol 5* sau *apărarea colectivă fără frontiere*. Acest lucru a determinat aliații să angajeze militari, nu doar pe teritoriul Alianței ci și la mii de kilometri(Afganistan). În prezent, principalele amenințări la adresa populației statelor membre NATO și UE,vin din situații imprevizibile(neașteptate): atacuri teroriste, arme de distrugere în masă, migrația necontrolată, disfuncționalități în aprovizionarea cu energie, dazastre naturale și altele, toate încadrându-se în interpretarea articolului 5.

- România, aflată între primele state membre ale UE privind participarea misiuni în afara teritoriului național, și-a manifestat constant și statornic interesul pentru consolidarea rolului crescut și afirmării vizibile a UE, la nivel regional și global, în cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comună, inclusiv participarea cu experți(polițiști, jandarmi, militari, diplomați) la misiunile civile desfășurate sub coordonarea Serviciului European de Acțiune Externă. Ministerul Afacerilor Interne, a urmărit permanent o coordonare între această participare și asistența pentru dezvoltare acordată de România pentru a asigura o eficiență crescută, (pe principiul concentrării de efort) a implicării României în activități care au ca obiectiv general comun asigurarea securității și stabilității internaționale.

- Ministerul Afacerilor Interne va participa în continuare la misiuni în afara teritoriului național, vizând cu prioritate regiunile de interes major pentru securitatea României(balcanii de vest și spațiul extins al Mării Negre, Caucaz, Orientul Mijlociu, Afganistan unde avem o contribuție militară consistentă și un angajament solid pe termen lung). În funcție de specificul misiunilor, resursele financiare și umane disponibile, Ministerul Afacerilor Interne poate participa la misiuni civile ale UE în alte spații geografice.

- Pe baza experienței dobândite de România în ceea ce privește participarea cu experți civili și militari la misiuni internaționale, Ministerul Afacerilor Interne și-a construit o structură internă solidă, capabilă să furnizeze procedeele(mecanismele, capacitățile),capabilitățile de bază necesare pentru o implicare structurată a României la astfel de misiuni.

- Ministerul Afacerilor Interne, prin ceea ce a demonstrat și urmează să demonstreze, va participa la acțiunile externe ale României, vizând o coerență sporită între participarea civilă și cea militară la misiuni și operații internaționale, conform conceptului de abordare cuprinzătoare promovat la nivel internațional, precum și o coordonare strânsă și benefică între aceste participări și asistența pentru dezvoltare acordată de România.

- Poziția specială a României, țara ce deține frontiera estică a arealului NATO și UE, țară de origine, de destinație și de tranzit pentru fenomenul migrației, problematica complexă combaterii criminalității organizate transfrontaliere devine una din prioritățile politicii și strategiei interne de ordine publică, pe care să le pună în aplicare Ministerul Afacerilor Interne.

- Având în vedere responsabilitățile asumate de România, ca parte a securității europene și euroatlantice, se impune în continuare re poziționarea actualului sistem de ordine și siguranță publică, astfel încât efortul Ministerului Afacerilor Interne să urmărească eficientizarea serviciilor tuturor instituțiilor publice menite să asigure ordinea, liniștea și siguranța publică a cetățeanului.

- Experiența acumulată în managementul ordinii publice, bazat pe performanță și eficiență, a demonstrat încă o dată (dacă mai era nevoie) că schimbarea de abordare a Ministerului Afacerilor Interne și a rolului managerilor/comandanților/șefilor, este nu numai benefică și oportună, dar, în condițiile limitării resurselor, diversificării amenințărilor și factorilor de risc, creșterii nivelului așteptărilor din partea politicului, devine absolute necesară.

- Tendințele actuale în managementul ordinii publice la nivel european și euroatlantic se bazează pe performanțe. Misiunea Ministerului Afacerilor Interne este să colaboreze și să aplice acte normative pentru rezolvarea problemelor sociale indiferent de cost este perimată. Noua modalitate de gândire (în termeni de performanță), inclusiv în ceea ce privește managementul ordinii publice au la bază un argument ce rezultă din esența conținutului tendinței moderne de îmbinare a satisfacerii interesului public general cu raționamentele economice.

- Implementarea la nivelul Ministerului Afacerilor Interne a unui model strategic de management al crizelor, asigură trecerea la concretizarea efectelor perturbatorii și destabilizatoare a riscurilor cu impact asupra ordinii și siguranței publice, definirea apetitului pentru risc și a parametrilor (toleranțelor) acceptate, evaluarea riscurilor, stabilirea răspunsurilor necesare și monitorizarea continuă a acestora. Acest lucru l-am prezentat în demersul științific al tezei de doctorat, în capitolul cinci, sub forma unui posibil ”*mecanism de răspuns la criză*”.

- Managementul riscurilor care pot afecta ordinea și siguranța publică (o abordare nouă apărută în ultimii 25 de ani) a implicat la nivelul Ministerului Afacerilor Interne, modificări în mediul structural și operațional și construirea unei structuri specifice, care să abordeze riscurile centralizat, să elimine redundanțele, să asigure eficiența și economicitatea. Atingerea obiectivelor stabilite în managementul ordinii publice, depinde de modul în care sunt identificate, gestionate, rapiditatea intervenției și toate conduc la folosirea eficientă a resurselor.

- Trebuie să avem în vedere faptul că, și la nivelul structurilor care gestionează ordinea publică pot apărea riscuri care nu pot fi controlate. De aceea este important

ca managerul/comandandantul/șeful să amelioreze cu discernământ mediul de apariție și tendințele factorilor de risc cu impact asupra strategiei de gestionare

- Managementul ordinii și siguranței publice, în epoca accelerării procesului globalizării și fragmentării, devine o problemă a tuturor. Acesta nu iese din sfera de atribuții a statului de drept, dar se regăsește, redefinește pe un palier mai larg, mai extins, lucru impus de globalizarea pericolelor (omniprezente și omnidirecționale); de intensificarea amenințărilor clasice și apariția altora noi (neconvenționale, asimetrice, asincrone).

Secolul XXI, credem că va fi un secol al unității cetățenilor lumii, prin reformarea valorilor comune ale tuturor locuitorilor planetei. Ca urmare, din această perspectivă, ordinea și siguranța publică va fi un pilon de bază al securității internaționale și un factor generator de stabilitate al securității naționale. La nivel european și euroatlantic se extinde și dimensiunea de ordine și siguranță publică a securității naționale. Ea capătă (ordinea și siguranța publică) un nou înțeles, o nouă configurație, un altfel de filozofie, devenind securitate a întregului continent, un pilon important de stabilitate pentru azi și pentru mâine.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

I. LEGI, ORDONANȚE ȘI HOTĂRÂRI DE GUVERN, DECLARAȚII, ORDINE, CONVENȚII, REZOLUȚII, DECIZII, MANUALE, STRATEGII, PROTOCOALE

1. *Strategia Națională de Apărare a țării pentru perioada 2015-2019 – O Românie puternică în Europa și în lume*, Administrația prezidențială, București, 2015.
2. *Strategia națională de ordine și siguranță publică, 2015-2020*, Editura M.A.I., București, 2015
3. *Legea nr.51/1991 privind siguranța națională a României*
4. *Legea nr. 171/1996 privind regimul armelor de foc și al munițiilor.*
5. *Legea nr. 208/1999 privind ratificarea Acordului de cooperare pentru prevenirea și combaterea infracționalității transfrontaliere.*
6. *Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.*
7. *Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestora.*
8. *Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.*
9. *Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate.*

10. *Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic.*
11. *Legea nr. 656/2002 privind prevenirea și sancționarea spălării banilor.*
12. *Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate.*
13. *Legea nr. 161/2003, Titlul III prevenirea și combaterea criminalității informatice.*
14. *Legea nr. 333/2003, pentru realizarea planurilor de pază și apărare a obiectivelor.*
15. *Legea nr. 197/2004 pentru ratificarea Acordului privind cooperarea dintre România și Oficiul European de Poliție, semnat la București la 25 noiembrie 2003.*
16. *Legea nr. 535 privind prevenirea și combaterea terorismului, noiembrie 2004.*
17. *Legea nr.550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.*
18. *Legea Protecției Civile, nr 106/1995.*
19. *Legea nr. 1247 1996 privind ordonanța Guvernului nr. 47/1994.*
20. *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 201/2000 pentru crearea cadrului instituțional necesar în vederea funcționării Centrului Regional al Inițiativei de Cooperare în Sud – Estul Europei pentru combaterea infracționalității transfrontaliere.*
21. *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 63/2003 privind organizarea și funcționarea Ministerului Administrației și Internelor, cu modificările și completările ulterioare.*
22. *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 128/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Sistemului Informatic Național de Semnalări.*
23. *Ordonanța de Urgență a Guvernului 103/2006 privind unele măsuri pentru facilitarea cooperării polițienești internaționale.*
24. *Hotărârea Guvernului nr. 1359/2000 privind Regulamentul de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 143/2000.*
25. *Hotărârea Guvernului 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România.*
26. *Hotărârea Guvernului 781/2002 privind protecția informațiilor “secrete de serviciu”.*
27. *Hotărârea Guvernului nr. 196 din 17.03.2005 privind aprobarea Strategiei M.A.I. de realizare a ordinii și siguranței publice, pentru creșterea siguranței*

cetățeanului și prevenirea criminalității stradale, București, M.O. nr. 243/23.03.2005

28. *Hotărârea Guvernului nr. 306/14.04.2005 pentru aprobarea Strategiei actualizate privind reforma instituțional a M.A.I.*

29. *Hotărârea Guvernului nr. 779/2015 pentru aprobarea Strategiei naționale de ordine și siguranță publică 2015-2020.*

30. *Hotărârea CSAT nr. 28 din 23.04.2012.*

31. *Hotărârea CSAT nr. 4 din 03.02.2012*

32. *Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 28, proclamată de Adunarea generală a O.N.U. la 10.12.1948.*

33. *Ordinul M.A.I. nr. 424/2003 privind organizarea și desfășurarea activităților de relații internaționale.*

34. *Ordinul M.A.I. nr. 461/2003 privind organizarea și desfășurarea activităților de reprezentare externă.*

35. *Ordinul M.A.I. nr. 462/2003 privind pregătirea și încadrarea atașajilor de afaceri interne și ofițerilor de legătură ai M.A.I.*

*** Constituția României.

*** Constituția Uniunii Europene, proiect, 2005.

*** Catalogul Uniunii Europene Schengen – Volumul IV, Cooperare polițienească – Recomandări și cele mai bune practici.

*** Convenția din 19 iunie 1990 de aplicare a Acordului de la Schengen privind eliminarea graduală a controalelor la frontierele comune.

*** Convența privind înființarea EUROPOL, în temeiul art.K3 din Tratatul de la Maastricht privind Uniunea Europeană , din 7 februarie 1992.

*** Convenția de la Prüm, încheiată la 27 mai 2005 de Regatul Belgiei, Republica Federală Germania, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Marele Ducat de Luxemburg, Regatul țărilor de Jos și Republica Austria.

*** Convenția pentru protecția drepturilor omului și a libertăților – Consiliul European.

*** Rezoluția Parlamentului European privind implementarea „Community Lisbon Programme”, documentul: P6_TA (2006)0301, pct. 18.

*** Decizia Cadru 2006/960/JAI a Consiliului Uniunii Europene.

*** Decizia Consiliului de Miniștri al UE din 22 decembrie 2000 de înființare a CEPOL.

*** Manualul de Cooperare transfrontalieră – Consiliul European, București, 2000.

- *** *Manualul S.I.Re.N.E. – Anexă la Decizia Comisiei Europene din 4 martie 2008.*
- *** *Protocolul Cadru de Cooperare nr.79801 din 03.03.2005.*
- *** *Dicționar politic, Editura Politică, București, 1975, p.176*
- *** *Dicționar de sociologie, Editura Babei, București, 1993, p.145-146*
- *** *D.E.X-Ediție 1984, Editura Academiei Române;*
- *** *Glosar de termeni din domeniul ordinii și siguranței publice, Editura M.A.I., București, 2006;*
- *** *Buletin de Informare și Documentare al M.A.I., anul XVI, nr.1 (78) 2007, selecție, traducere și prelucrare documentară a unor materiale de pe site-ul Comisiei Europene „Liberté, sécurité et justice”.*
- *** *Publicistică de specialitate militară și civilă, începând cu anul 1955*
- *** *An Agenda for Peace: Preventive diplomacy, Peacemaking and Peacekeeping,*
- *** *New York, united nations, 1992.*
- *** *Carta O.N.U., Art. 2.*

II. LUCRĂRI DE AUTORI ROMÂNI

1. Anghel Andreescu, *Organizații teroriste*, Editura Art Print, București, 2007.
2. Anghel Andreescu, Niță Dan - *Terorismul - analiză psihosociologică*, Editura Timpolis, Timișoara, 1999.
3. Gheorghe N. Anghel, Gheorghe Anghel, *Componente ale securității naționale a României*, Editura Societății Tempus, București, 1996.
4. Ioan Bari - *Globalizare și probleme globale*, Editura Economică, 2001;
5. Aurel Băloi, Eugen Corciu, *Instituții de cooperare polițienească internațională*, Editura M.A.I, 2006.
6. Ioan Bidu, *Crima organizată transfrontalieră – amenințare la adresa securității naționale*, Editura A.N.I, București, 2004.
7. Gheorghe Carp - *Terorismul internațional*, Editura MIRA, București; 2005;
8. Cătuți C. C., Stoica M. Gh. – *Cooperarea Polițienească Internațională în România*, Editura Regina din Arcadia, București 2006.
9. Nicolae Ecobescu, *Acorduri privind combaterea crimei organizate și a terorismului*, Editura Institutului Român de Studii Internaționale, București, 2003.

10. Emil Hedeşiu, Gheorghe Toma, *Contracrararea Crimei Organizate Transfrontaliere*, Editura Universităţii Naţionale de Apărare, Bucureşti, 2005.
11. Ioan Hurdubaie, *Cooperarea judiciară europeană, Cadrul convenţional* Editura Ministerului Administraţiei şi Internelor, Bucureşti, 2003.
12. Gheorghe Ilie, Ion Stoian, Viorel Ciobanu, *Securitatea Informaţiilor*, Editura Militară, Bucureşti, 1996.
13. Ion Petrescu, *Managementul Crizelor*, Editura Expert, Bucureşti, 2006.
14. Damian Miclea, *Cunoaşterea crimei organizate*, Editura Pygmalion Ploieşti, 2001.
15. Emil Mihuleac – *Bazele Managementului*, Editura Tempus, Bucureşti, 1994;
16. Gabriel Naghi, Gheorghe Toma, *Ora care a schimbat lumea. Asimetria începutului de secol*, Editura Presa Naţională, Bucureşti, 2004.
17. Ovidiu Nicolescu, *Sistemul informaţional –managerial al organizaţiei*, Editura Economică, Bucureşti, 2001.
18. Mihai Orzeaţă, – *Războiul continuu*, Editura Militară, Bucureşti, 2011
19. Costică Voicu, Florin Sandu – *Management organizaţional în domeniul ordinii publice*, Editura M.I, Bucureşti, 2001.
20. *Căderea Bagdadului*, Editura Ziua, 2003, pag.197.
21. Mihai Popescu, *Contribuţia Armatei la implementarea conceptului strategic NATO. Pregătirea forţelor pentru ducerea operaţiilor întrunitate şi multinaţionale*, Editura AISM, Bucureşti, 2003, pag. 11-12.
22. *Forţa Obiectiv*, 2007-proiect-Bucureşti, 2004, ediţia a 2-a (revăzută şi adăugită) Academia Română, Editura Univers, Enciclopedia Galat, Bucureşti, 2009.
23. Prof. univ. dr. Lucian Cuda în Prefaţa la Gheorghe Nicolaescu, *Gestionarea Crizelor politico-militare*, Editura Top Form, Bucureşti, 2003, p.1.
24. Gheorghe Nicolaescu, *Gestionarea crizelor politico-militare*, Editura Top Form, Bucureşti, 2003, p.81.
25. Aurel V. David, *Naţiunea între ” starea de securitate ” şi ” criza politico-militară ”*, Editura Licorna, Bucureşti, 2000, p.191-192.
26. Tudor Cearapin, Gheorghe Toma, *Managementul ordinii publice la început de secol şi mileniu*. Editura Biotera, Bucureşti, 2001, p.142.

27. Simion Boncu, *Securitatea Europeană în schimbare*, Provocări și soluții, editura Amco Press, 1995, pg. 26.
28. *Crizele internaționale. De la Beijing (1900) la Kosovo (1999)*, Jean - Louis Dufour, Editura Corint, București, 2002.
29. „*Gestionarea crizelor și soluționarea conflictelor*” -seminar organizat de Ministerul Apărării Naționale și Centrul George C. Marshall, București, 1998.
30. Adrian Năstase, *Organizarea Internațională*, Universitatea “Valahia”, Târgoviște, 2001, p. 172.
31. Manta Dănuț, *Curs de operații multinaționale*, Editura AISM, București, 2002, p. 129.

III. LUCRĂRI DE AUTORI STRĂINI

1. Zygmund Bauman, *Globalizarea și efectele ei*, Editura Triumf, București, 1995.
2. Cole, G.A., *Personal Management – Theory and Practice*, D.P. Publications LTD. Londra, 1988.
3. Friedrich Cramer, *Haos și ordine*, Editura Bicall, Timișoara, 2001.
4. Ralf Dahrendorf, *Conflictul social modern*, Editura Humanitas, București, 1996.
5. Druker, P.F. –*Management: Task, Responsibilities, Practices*, Eight Edition, Butterworth Heinemann, Oxford, 2001.
6. Xavier Raufer, *Cele 13 capcane ale haosului mondial*, Editura Corint, București, 2004
7. Toffler, A., Toffler, H., *Politica în al treilea val*, Editura Antet, București, 1995.
8. Alvin Toffler și Heidi Toffler, *Mapping Out a Trisected World*, in “*International Herald Tribune*”, 05.11.1993.
9. Jean-Luis Dufour, *Crizele internaționale. De la Beijing (1900) la Kosovo (1990)*, Editura Corint, București, 2001, p.12.
10. Barry Buzan, Ole Weaver, Jaap de Wilde, *Security. A New Framework for Analysis*, Lynne Reiner Publishers Inc., Londra, 1998, p.7.
11. *Crisis management- A Challenge for Leadership*, Opening Speech, The Nordic Security Forum, Betsy Anderson, September, 2003.

12. *Reshaping National Intelligence for an Age of Information*, Gergorz Treverton, Cambridge University Press, 2001.

IV. SURSE WEB

1. <http://www.osce.org/>, site accesat la data de 21.04.2016.
2. www.onu.org- Documents.
3. www.nato.org, *Manualul NATO*.
4. <http://www.eeas.europa.eu/>.
5. www.mae.ro.
6. www.ziare.ro